

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Навчально-науковий інститут
Інститут інформаційних технологій в економіці

Кафедра математичного моделювання та статистики

Освітньо-професійна програма

Економічна кібернетика

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

051 Економіка

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Моделювання фінансової стійкості підприємства»

(назва теми)

здобувача Романчук Софії Сергіївни

(ПІБ, підпис)

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент

Іщук Ярослава Володимирівна

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: кандидат фізико-математичних наук,
професор Великоіваненко Г.І.

(підпис)

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Навчально-науковий інститут
«Інститут інформаційних технологій в економіці»**

Кафедра математичного моделювання та статистики

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Економічна кібернетика

05 соціальні та поведінкові науки

051 економіка

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

О.М.Притоманова

(підпис)

_____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
математичного моделювання та
статистики

Г.І. Великоіваненко

(підпис)

_____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувача вищої освіти

Романчук Софії Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____очної (денної)

форми навчання

очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему

«Моделювання фінансової стійкості підприємства»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «___» _____ 20__ р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

аналітичного сайту Clarity Project <https://clarity-project.info/>, Опендатабот <https://opendatabot.ua/> та інших відкритих джерелах.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретико-методичні аспекти визначення фінансової стійкості підприємства
Розділ 2	Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства
Розділ 3	Напрями підвищення управління фінансовою стійкістю за допомогою кількісних методів

Об'єкт дослідження:	процес забезпечення фінансової стійкості підприємства
Предмет дослідження:	моделі та методи оцінки впливу факторів на показники фінансової стійкості підприємства
Мета виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи:	розробка та використання моделей фінансової стійкості підприємства з метою забезпечення його ефективного функціонування

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1:
Дати визначення фінансової стійкості підприємства. Охарактеризувати фактори, що впливають на фінансову стійкість. Сформувати інформаційну базу дослідження. Дослідити методики оцінки фінансової стійкості
У розділі 2:
Здійснити детальний огляд організаційної структури та економічної діяльності ТОВ «Ласунка». Проаналізувати ключові показники фінансової стійкості, що дозволяють оцінити здатність компанії підтримувати стабільне фінансове становище. Використати кореляційно-регресійний аналіз для дослідження взаємозв'язків між різними фінансовими показниками, які впливають на фінансову стабільність компанії та розробити рекомендації для її покращення.
У розділі 3
Розглянути комплекс заходів та інструментів, які використовуються для забезпечення та підтримки фінансової стійкості компанії. Побудувати комплексну оцінку фінансової стійкості на основі побудови багатовимірної середньої. Розглянути перспективні напрями розвитку, що можуть сприяти зміцненню фінансових позицій підприємства на ринку.

Завдання підготував
науковий керівник

(підпис)

Я.В.Іщук
(ініціали, прізвище)
«__» _____ 2024 р.

Завдання одержав
здобувач

(підпис)

С.С.Романчук
(ініціали, прізвище)
«__» _____ 2024 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 55 сторінок, 1 формулу, 28 рисунка, 10 таблиць, список використаних джерел з 44 найменувань, додатки.

«Моделювання фінансової стійкості підприємства»

Моделювання фінансової стійкості підприємства є надзвичайно важливою і актуальною темою в сучасних умовах ринкової економіки. Фінансова стійкість визначає здатність підприємства функціонувати стабільно та ефективно в умовах економічної невизначеності та конкуренції. В умовах постійних змін зовнішнього середовища, таких як економічні кризи, зміни в законодавстві та коливання валютних курсів, підприємства потребують надійних моделей для оцінки та управління своєю фінансовою стійкістю.

Моделювання фінансової стійкості дозволяє створювати комплексні інструменти для аналізу та прогнозування фінансового стану підприємства. Це допомагає не лише ідентифікувати поточні фінансові ризики, але й розробити ефективні стратегії для їх мінімізації та забезпечення стійкого розвитку підприємства в майбутньому.

Метою даної роботи є розробка та використання моделей фінансової стійкості підприємства з метою забезпечення його ефективного функціонування.

Для досягнення поставленої мети, було виконано такі завдання:

- розгляд факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства;
- розробка методики оцінки фінансової стійкості підприємства;
- використання моделей та методів для прогнозування та ефективного функціонування підприємства;
- розробка напрямів покращення фінансової стійкості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Предметом роботи є моделі та методи оцінки впливу факторів на показники фінансової стійкості підприємства .

Отримані результати дослідження значно доповнюють теоретичну базу щодо моделювання фінансової стійкості підприємства. Було систематизовано підходи до визначення фінансової стійкості, виокремлено основні фактори, що впливають на фінансову стійкість, та розроблено комплексну модель оцінки фінансової стійкості підприємства. Це дозволяє більш глибоко зрозуміти сутність фінансової стійкості та чинники, які на неї впливають.

Методична значущість роботи полягає у вдосконаленні методів аналізу фінансової стійкості підприємства. Запропоновано застосування кореляційно-регресійного аналізу для оцінки взаємозв'язку між різними фінансовими показниками. Це дозволяє проводити більш точний та комплексний аналіз фінансового стану підприємства, що може бути використано в подальших дослідженнях та практиці фінансового менеджменту.

Практична значущість роботи полягає у можливості застосування розроблених моделей та методик на практиці для підвищення фінансової стійкості підприємства. Використання отриманих результатів дозволяє підприємствам більш ефективно управляти фінансовими ресурсами, приймати обґрунтовані рішення щодо фінансової політики та стратегій розвитку. Це сприяє підвищенню стабільності та конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкової економіки.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – 2024.

Рік захисту роботи – 2024.

Ключові слова: фінансова стійкість підприємства, економіко-математичні моделі, моделювання, кореляційно-регресійний аналіз, таксономічний показник.

Відгук

про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика»

Романчук Софії Сергіївни

на тему «Моделювання фінансової стійкості підприємства»

1. Актуальність теми. Моделювання фінансової стійкості підприємства є критично важливим для забезпечення його стабільності та розвитку в умовах політичної, соціальної та економічної нестабільності. Цей підхід дозволяє ефективніше управляти ризиками, підвищувати інвестиційну привабливість і покращувати стратегічне планування. Крім того, фінансово стійкі підприємства мають значні конкурентні переваги та здатність відповідати регуляторним вимогам. Таким чином, моделювання фінансової стійкості сприяє довгостроковому успіху та зростанню підприємства.
2. Позитивні риси кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота показує, що здобувач вміє вибирати та опрацьовувати необхідну наукову літературу, збирати потрібну для дослідження інформацію, аналізувати її за допомогою обраних методів дослідження, а також демонструє його навички самостійної роботи з використанням наукових методів і підходів. Робота також свідчить про здатність студента чітко та логічно викладати результати своїх досліджень.
3. Наявність самостійних розробок автора. Автор роботи продемонстрував навички самостійних розробок, дослідивши сучасний стан та перспективи розвитку ТОВ «Ласунка». В роботі розроблена модель кореляційно-регресійного аналізу ефективності управління підприємства, яка впливає на фінансовий стан компанії. Також був розроблений інтегральний показник фінансової стійкості компанії.
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій полягає в їхній можливості забезпечити підприємство досліджуваною інформацією та інструментами для ефективного управління фінансовими ресурсами та ризиками. Теоретичні висновки допомагають

розуміти основні принципи фінансової стійкості, її складові та вплив на діяльність підприємства. Практичні рекомендації надають конкретні інструменти та стратегії для впровадження цих принципів у роботу підприємства, що дозволяє досягти більшої стабільності, ефективності та конкурентоспроможності на ринку.

5. Наявність недоліків. В роботі є окремі недоліки та некоректності в опрацюванні отриманих результатів, текст оформлено з незначними порушеннями вимог оформлення таблиць, рисунків.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Кваліфікаційна бакалаврська робота виконана на належному рівні та свідчить про достатній рівень сформованості компетентностей її автора, передбачених освітньою-професійною програмою «Економічна кібернетика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Економіка». Вважаю, що робота може бути допущена до захисту перед ЕК.

Науковий керівник

доцент кафедри математичного моделювання та статистики, к.е.н.

Іщук Я.В.

“11” червня 2024 р

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1 Сутність фінансової стійкості підприємства.....	5
1.2 Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства	8
1.3 Методика оцінки фінансової стійкості	12
1.4 Інформаційна база дослідження для дослідження фінансового стану підприємства	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	23
2.1 Організаційно-економічна характеристика господарської діяльності ТОВ «Ласунка»	23
2.2 Оцінка та аналіз показників фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ласунка»	31
2.3 Кореляційно-регресійний аналіз рівня фінансової стійкості підприємства.....	34
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ	48
3.1 Механізм управління фінансовою стійкістю компанії.....	48
3.2 Моделі та методи діагностики рівня фінансової стійкості підприємства	49
3.3 Напрями удосконалення фінансової стійкості.....	56
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	64

ВСТУП

В умовах сучасної економіки, забезпечення фінансової стійкості підприємств набуває особливого значення. Фінансова стійкість є ключовим фактором, який визначає можливість підприємства не тільки виживати в умовах нестабільного ринкового середовища, але й розвиватися, збільшувати свою конкурентоспроможність та привабливість для інвесторів. Вона відображає здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання, ефективно використовувати наявні ресурси та реагувати на зовнішні і внутрішні виклики.

Проблема фінансової стійкості є актуальною для будь-якого підприємства, незалежно від його розміру, галузі діяльності чи форми власності. Це пов'язано з тим, що фінансова стійкість впливає на всі аспекти діяльності підприємства, включаючи виробництво, збут, інвестиції, управління ризиками та інші. Нестабільна фінансова ситуація може призвести до банкрутства підприємства, втрати ринкових позицій та довіри з боку інвесторів і кредиторів.

Забезпечення стійкості фінансового стану є складним завданням, що вимагає комплексного підходу та використання сучасних інструментів аналізу та управління.

Метою даного дослідження є розробка та використання моделей фінансової стійкості підприємства з метою забезпечення його ефективного функціонування.

Завданням кваліфікаційної роботи є розгляд факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, розробка методики оцінки фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ласунка». А також використання моделей та методів для прогнозування та ефективного функціонування підприємства. Крім того, розробка напрямів покращення її фінансової стійкості.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ласунка». Предметом дослідження - моделі та методи оцінки фінансової стійкості підприємства, а також фактори, які впливають на її рівень.

Методологічною базою дослідження є сучасні теоретичні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств, які включають аналіз фінансових коефіцієнтів, таксономічний метод оцінки фінансової стійкості, а також моделі регресійного аналізу для визначення впливу різних факторів на фінансову стійкість підприємства.

Інформаційною базою дослідження є фінансова звітність підприємства ТОВ "Ласунка" за 2019-2023 роки, включаючи баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші фінансові документи. Також використовувалися дані статистичних і аналітичних звітів, нормативно-правові акти та наукова література, присвячена питанням фінансової стійкості підприємств.

Дана робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Розрахунки здійснювались на основі результатів фінансової звітності підприємства, а саме:

- Бухгалтерський баланс (форма № 1)
- Звіт про фінансові результати (форма № 2).

Основне дослідження було здійснене за допомогою MS Excel для обробки фінансової інформації, розрахунків фінансових коефіцієнтів, побудови графіків та діаграм. Дослідження моделей фінансової стійкості підприємства, а також регресійний аналіз були здійснені мовою програмування у середовищі Rstudio.

Дане дослідження спрямоване на глибоке вивчення та практичне застосування концепцій фінансової стійкості, що дозволить підвищити ефективність управління фінансами на підприємствах в умовах сучасної ринкової економіки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність фінансової стійкості підприємства

У сучасному середовищі підприємства мають забезпечувати свою діяльність через ефективне планування, контроль і аналіз результатів. Однією з ключових характеристик їх функціонування є фінансова стійкість, що визначається їх здатністю забезпечувати сталі доходи та витрати у мінливих умовах ринкової конкуренції.

Фінансова стійкість відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності, конкурентоспроможності та інноваційного розвитку підприємства, тому вивчення цієї теми є надзвичайно важливим для розуміння функціонування сучасних бізнес-структур.

Фінансова стійкість підприємства - це його здатність утримувати стабільний фінансовий стан та продовжувати функціонувати в умовах економічної нестабільності і конкуренції. Це означає, що підприємство має достатні ресурси для виконання своїх зобов'язань перед кредиторами, співробітниками та іншими зацікавленими сторонами, а також може вільно маневрувати з фінансовими ресурсами для розвитку своєї діяльності та забезпечення майбутньої стійкості [1].

Фінансова стійкість відображається у здатності підприємства забезпечити поточну виробничу діяльність, покриття витрат на її розвиток, спроможності виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та утримувати оптимальний рівень фінансового ризику.

Аналіз сучасних досліджень у галузі економіки показує, що немає однозначного визначення сутності терміну "фінансова стійкість підприємства".

Кожен автор або дослідник розглядає фінансову стійкість підприємства зі свого погляду по-різному. Деякі автори наводять визначення, в яких фінансова стійкість розглядається як здатність підприємства забезпечувати стабільний розвиток та функціонування в умовах змінного зовнішнього середовища. Фінансова стійкість описується як рівновага ресурсів, здатність повертатися до цієї рівноваги, а також як здатність поглинати дестабілізуючі фактори через ефективне управління ресурсами та ризиками. Кожен автор вказує на важливість фінансової стійкості для успішного функціонування підприємства в умовах ринкової економіки.

Деякі з них акцентують увагу на стабільності перевищення доходів над витратами та ефективному використанні грошових коштів, інші - на оптимальній структурі капіталу та здатності функціонувати впродовж тривалого періоду. Проте, головне в усіх цих визначеннях полягає в забезпеченні стабільності, платоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства.

Якщо підприємство є фінансово стійким, це означає, що воно здатне утриматися від фінансових труднощів та негативних впливів зовнішнього середовища. Таке підприємство може ефективно використовувати свої ресурси, забезпечуючи стабільну прибутковість та здатність до розвитку. Важливо, щоб підприємство мало достатньо власних коштів та маневрених фінансових ресурсів для забезпечення безперервного виробничо-господарського процесу та інвестиційного розвитку.

Наприклад, Н.В. Алексеєнко вважає, що це здатність підприємства забезпечувати розвиток на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності [2].

І.А. Бланк вважає, що фінансова стійкість підприємства характеризується стабільністю його фінансового стану, яка досягається завдяки значній частці власного капіталу у загальній сумі фінансових ресурсів [3].

Грабовецький Б.Є. визначає фінансову стійкість як стабільну платоспроможність, утримання рівноваги між власним та залученим капіталом,

незалежність від коливань ринкових умов та партнерів, довіру кредиторів і інвесторів, а також ступінь залежності від них, здатність до самофінансування через наявність достатньої прибутковості [4].

Згідно з дослідженнями Г. В. Савицької, фінансова стійкість підприємства проявляється у його спроможності працювати та розвиватися, підтримуючи баланс між активами і пасивами в умовах змінного внутрішнього середовища, що гарантує постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість при прийнятному рівні ризику [5].

Також не менш вдалим є визначення М.С. Заюкової [6]. Вона розглядає це поняття як комплексну категорію, що відображає не лише рівень фінансового стану та фінансових результатів підприємства, а й його здатність виконувати свої зобов'язання та забезпечувати розвиток діяльності при збереженні кредитоспроможності та платоспроможності.

Отже, визначення "фінансова стійкість" є доволі неоднозначне. Різні автори розглядають фінансову стійкість підприємства з різних точок зору. Проте, аналіз цього поняття вказує на його розгляд у вузькому та широкому контекстах. У вузькому розумінні це аспект фінансового стану, коли активи підприємства здатні покрити його зобов'язання, тобто підприємство є платоспроможним. В широкому розумінні фінансова стійкість охоплює ефективне управління та використання фінансовими ресурсами, оптимальну структуру активів та задовільні параметри діяльності підприємства.

Недостатня фінансова стійкість може призвести до неспроможності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання та відсутності необхідних коштів для розвитку виробництва та загальної діяльності. Надлишковий рівень фінансової стійкості також має негативний вплив на виробничо-господарську діяльність, оскільки може призвести до збільшення витрат підприємства через надмірні запаси та резерви.

1.2 Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства

Аналіз факторів які впливають на фінансову стійкість підприємства дозволяє встановити рівень фінансового ризику, що виникає у зв'язку з формуванням структури джерел капіталу, та зробити оцінку стабільності фінансової бази підприємства на перспективу. А також у протистоянні підприємства дії різних факторів, що впливають на його фінансовий стан.

Фактори визначають рівень фінансової стійкості підприємства, тобто здатність витримувати внутрішні та зовнішні виклики. Зміни у цих факторах можуть призвести до змін у загальному фінансовому стані підприємства. Тому розуміння та управління цими факторами є важливим для забезпечення успішної та стійкої діяльності підприємства.

У економічній літературі не має єдиної класифікації факторів, які можуть впливати на фінансову стійкість підприємства. Однак, їх умовно можна поділити на внутрішні та зовнішні (рис.1.1).

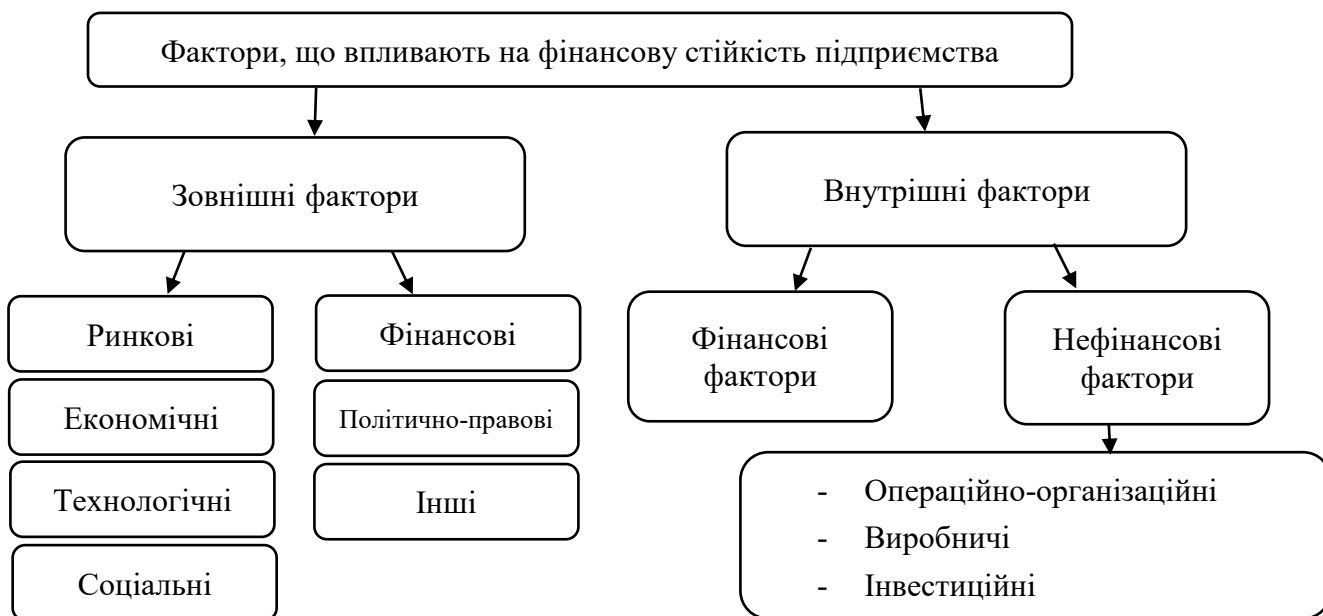

Рисунок 1.1 – Фактори впливу на фінансову стійкість

Джерело: сформовано автором на основі [7,8,9]

Внутрішні чинники є основними складовими, які формують внутрішню структуру підприємства та визначають його функціонування. Вони можуть бути як фінансового характеру, так і пов'язані з управлінням та організацією діяльності.

1. Внутрішні фактори:

Нефінансові:

- Операційно-організаційні - включають в себе ефективність маркетингу та управління, оптимальну структуру витрат та виробництва, високий рівень використання основних засобів, дієвий виробничий менеджмент та раціональне управління.
- Виробничі - відображають стан виробничого процесу, включаючи його ефективність, технічну оснащеність, рівень інвестицій у виробництво та енергоефективність.
- Інвестиційні - відображають ефективність управління інвестиціями, досягнення показників прибутку з проектів та оцінку інвестиційного менеджменту.

Фінансові фактори - включають в себе аналіз фінансових показників, таких як ліквідність, рентабельність, структура капіталу та рівень забезпеченості капіталом. А також хорошу фінансову стратегію і менеджмент для ефективного управління ризиками та формування активів.

Фінансові аспекти внутрішніх чинників включають у себе структуру капіталу, ефективність використання фінансових ресурсів, рівень прибутковості та ризику, а також ліквідність підприємства. Управлінські аспекти включають керівництво, корпоративну культуру, стратегічне планування, кадровий потенціал та інші аспекти, які впливають на ефективність управління та розвиток підприємства. Контроль та управління цими факторами з боку підприємства є ключовим для забезпечення його фінансової стійкості та успішності на ринку. Ретельне планування, ефективне

використання ресурсів та адаптація до змін у внутрішньому середовищі допомагають зберегти конкурентні переваги та забезпечити стійкий розвиток підприємства.

2. Зовнішні фактори:

Зовнішні чинники також мають значний вплив на фінансову стійкість підприємства, оскільки вони визначаються зовнішнім середовищем, над яким підприємство має обмежений контроль.

Економічні - макроекономічні умови, такі як інфляція, процентні ставки, курси валют і економічний зріст, обсяг національного доходу та його динаміка, безробіття можуть впливати на фінансову стійкість підприємства.

Ринкові - зміни в попиті та пропозиції, конкуренція, цінова політика конкурентів, зміна попиту на ринку, монополізм, нестабільність валютного ринку; місткість внутрішнього ринку, тенденції у сфері маркетингу та реклами можуть впливати на прибутковість та обсяги продажів підприємства.

Фінансові – різні фінансові показники можуть впливати на вартість капіталу та доступність фінансових ресурсів, рівень процентних ставок, курси валют, ставки податків. Загалом стан грошово-кредитного ринку, кредитна, валютна, процентна політика.

Соціальні - демографічні та соціально-культурні зміни, трудові ресурси, стандарти життя та споживчі вподобання, міграційні процеси, зайнятість та безробіття.

Політично-правові - зміни в політичному кластері, законодавство та урядові політики, стабільність влади та правова система можуть впливати на умови діяльності підприємства та його витрати.

Технологічні - технологічний прогрес, доступність нових технологій та їх вплив на продуктивність та конкурентоспроможність підприємства.

Інші – фактори навколишнього середовища, геополітичні конфлікти, міжнародні відносини.

Ці фактори взаємодіють між собою та мають важливе значення для забезпечення стабільності та успішності діяльності підприємства. Аналіз даних факторів допоможе краще зрозуміти, як підприємство може забезпечити свою фінансову стійкість та ефективно управляти несприятливими умовами на ринку.

Отже, фінансова стійкість є складним та багатофакторним поняттям, що залежить від впливу як зовнішнього середовища так і внутрішнього. Найкращим вираженням фінансової стійкості підприємства є його здатність до розвитку в умовах постійних змін.

Окрім поділу чинників фінансової стійкості на внутрішні та зовнішні, можемо виділити й інші критерії їх класифікації (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Класифікація факторів впливу на фінансову стійкість

Ознака	Класифікація
За місцем виникнення	<i>зовнішні</i>
	<i>внутрішні</i>
За ступенем значущості	<i>чинники I рівня (базові)</i>
	<i>чинники II рівня (похідні)</i>
	<i>чинники III рівня (деталізуючі)</i>
За важливістю результату	<i>основні</i>
	<i>другорядні</i>
За структурою	<i>прості</i>
	<i>складні</i>
За масштабом впливу	<i>одноосібні</i>
	<i>багатоосібні</i>
За можливістю прогнозування	<i>прогнозовані</i>
	<i>умовно прогнозовані</i>
За ступенем впливу на діяльність підприємства	<i>негативні</i>
	<i>нульові</i>
	<i>позитивні</i>
	<i>динамічні</i>
За часом	<i>короткочасні</i>
	<i>періодичні</i>
	<i>постійні</i>
За ймовірністю реалізації	<i>високі</i>
	<i>середні</i>
	<i>малі</i>

Джерело: сформовано автором на основі [10,11,12]

1.3 Методика оцінки фінансової стійкості

Методика оцінки фінансової стійкості підприємства є важливим інструментом для аналізу його фінансового стану. Існує кілька підходів до оцінки фінансової стійкості, які можна використовувати в залежності від специфіки дослідження. Основні методики включають [13,14] :

1. Аналіз фінансових показників: цей підхід базується на використанні різних фінансових показників (наприклад, коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності, фінансового забезпечення тощо) для оцінки фінансової стійкості підприємства. Ці показники допомагають виявити потенційні проблеми та визначити стратегії для їх вирішення.

2. Класифікація ризиків і їх оцінка: цей метод передбачає ідентифікацію різних видів ризиків, які можуть впливати на фінансову стійкість підприємства (наприклад, фінансові, економічні, політичні тощо). Після цього проводиться оцінка рівня цих ризиків і розробляються заходи їх управління. Для цього використовують різні методи аналізу, такі як SWOT– аналіз, аналіз Портера, аналіз ризиків виробництва і інші.

3. Аналіз витрат: дозволяє ідентифікувати, класифікувати та аналізувати всі види витрат, що здійснюються підприємством. Це може включати витрати на сировину, працю, енергію, амортизацію, адміністративні витрати та інші. Аналіз витрат допомагає виявити можливості зменшення витрат і підвищення ефективності виробництва.

4. Планування фінансових потоків: передбачає прогнозування грошових потоків, які входять і виходять з підприємства протягом певного періоду часу. Це дозволяє підприємству розуміти, коли будуть потрібні додаткові фінансові ресурси та як краще управляти грошовими потоками для забезпечення стабільності.

5. Метод управлінських розрахунків, тобто аналіз беззбитковості сприяння доходу (CVP-аналіз): є інструментом фінансового управління, який допомагає підприємствам визначити мінімальний рівень виробництва і продажів, необхідний для покриття всіх витрат і досягнення беззбитковості.

6. Маржинальний аналіз: це метод економічного аналізу, який використовується для оцінки впливу змін у обсязі виробництва або продажу на прибуток компанії. Цей аналіз допомагає виявити, як зміни в витратах, цінах та обсягах продажів впливають на загальний фінансовий результат.

7. Сценарний аналіз: цей підхід передбачає аналіз можливих сценаріїв розвитку подій, що можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства. На основі цього аналізу розробляються стратегії для управління ризиками та підвищення фінансової стійкості.

Кожен з цих методів може бути використаний окремо або в поєднанні з іншими для отримання більш об'єктивної та повної картини фінансової стійкості підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства можна умовно розподілити на такі етапи:

- Оцінювання фінансової стійкості: розрахунок абсолютних та відносних показників (рис.1.2).
- Оцінювання запасу фінансової стійкості: аналіз критичного обсягу реалізації та розрахунок левериджу.

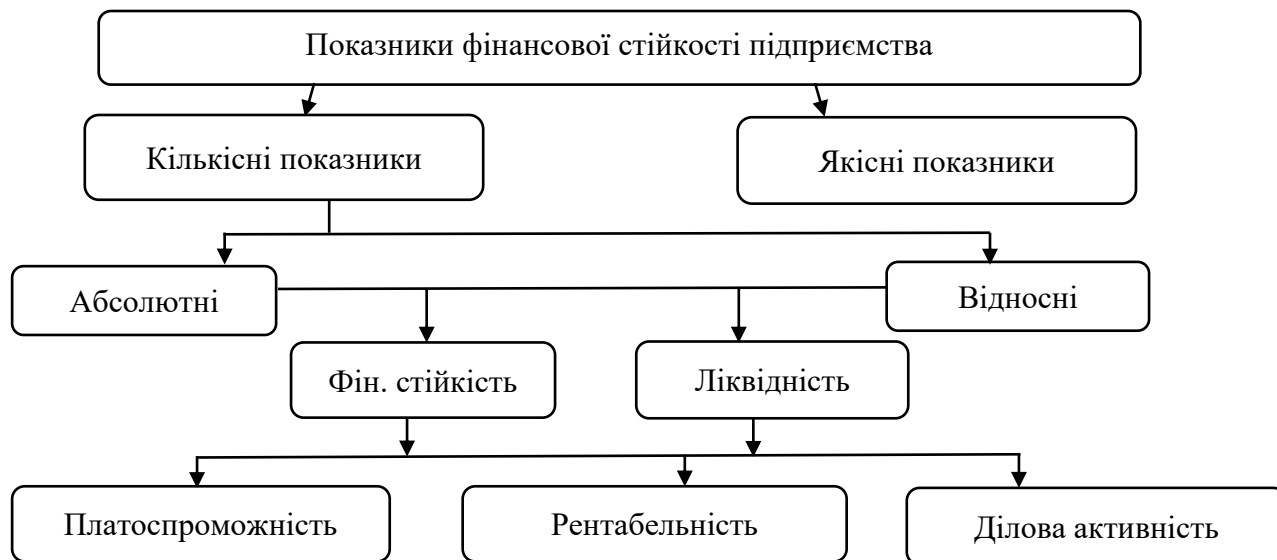

Рисунок 1.2 – Показники фінансової стійкості підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [15]

Оцінка результатів діяльності підприємств є ключовим елементом у системі управління та обґрунтування економічних рішень. Крім того, вона спрямована на об'єктивний аналіз вартості, структури активів і пасивів компанії, визначення рівня її стійкості і незалежності, а також відповідності фінансово-господарської діяльності компанії цілям, викладеним у її статуті.

У зв'язку з різними підходами до розуміння сутності фінансової стійкості підприємства відсутній єдиний підхід для розрахунку і до показників цього поняття. Економічні публікації містять різноманітні показники для визначення фінансової стійкості. Кожне із авторів використовує свої показники, проте ці показники не завжди повно характеризують фінансовий стан підприємства, що ускладнює виявлення причин нестійкості і ухвалення відповідних управлінських рішень.

Наприклад, Ю.С. Цал-Цалко пропонує використовувати 18 коефіцієнтів для визначення фінансової стійкості підприємства [16], тоді як М.Д. Білик рекомендує оцінювати за сімома показниками, включаючи фінансову автономію, фінансову залежність, фінансовий ризик та інші. Г. Ілясов для цієї оцінки використовує лише два

показники: співвідношення власного капіталу до всіх пасивів та до позиченого капіталу [17].

На основі результатів проведених досліджень вчених було розроблено набір показників фінансової стійкості для оцінки рівня фінансової стійкості підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Відносні показники оцінки фінансової стійкості підприємства

№ п/п	Назва коефіцієнтів	Економічний зміст
1	Коефіцієнт автономії	Власний капітал/валюта балансу
2	Коефіцієнт фінансової залежності	Валюта балансу/власний капітал
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні оборотні кошти/Власний капітал
4	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	Власні оборотні кошти/Оборотні активи
5	Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал/Позиковий капітал
6	Коефіцієнт фінансового ризику	Позиковий капітал/Власний капітал
7	Коефіцієнт співвідношення реальних активів і вартості майна	Основні засоби, запаси/Валюта балансу
8	Коефіцієнт поточних зобов'язань	Поточні зобов'язання і забезпечення /Оборотні активи
9	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	Довгострокові зобов'язання і забезпечення/Власний капітал
10	Коефіцієнт загальної платоспроможності	Оборотні кошти/Поточні зобов'язання

Джерело: сформовано автором на основі [18]

1. Коефіцієнт автономії

Чим більше значення коефіцієнта, тим менша залежність від позикових коштів, що знижує фінансові ризики.

2. Коефіцієнт фінансової залежності

Високий коефіцієнт може вказувати на значну залежність від зовнішнього фінансування і відповідні фінансові ризики, пов'язані з обслуговуванням боргу.

3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу

Показує, яка частина власного капіталу знаходиться в обороті і може бути використана для фінансування поточної діяльності підприємства. Високий коефіцієнт свідчить про високу гнучкість підприємства і здатність адаптуватись до змін в різних ситуаціях.

4. Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами

Наскільки підприємство покриває свої поточні активи за допомогою власних коштів, без залучення зовнішнього фінансування. Високий показник свідчить про фінансову стійкість підприємства та низьку залежність від короткострокових зобов'язань

5. Коефіцієнт фінансової стабільності

Високий коефіцієнт вказує на високу фінансову стабільність підприємства, оскільки значна частина активів фінансується за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

6. Коефіцієнт фінансового ризику

Він відображає рівень фінансового ризику, пов'язаного з борговими зобов'язаннями підприємства. Високий коефіцієнт вказує на високий рівень фінансового ризику, оскільки підприємство має значну частку боргових зобов'язань у порівнянні з власним капіталом.

7. Коефіцієнт співвідношення реальних активів і вартості майна

Показує, яку частку загальної вартості активів підприємства складають основні засоби та запаси. Цей показник дозволяє оцінити структуру активів підприємства і його здатність покривати свої зобов'язання реальними активами. Високий коефіцієнт вказує на те, що значна частина активів підприємства складається з реальних активів, таких як основні засоби та запаси. Це може свідчити про стабільність та надійність підприємства, оскільки реальні активи є менш підвладними коливанням ринкової вартості.

8. Коефіцієнт поточних зобов'язань

Коефіцієнт поточних зобов'язань показує, яку частину оборотних активів підприємства складають його поточні зобов'язання. Він є індикатором короткострокової платоспроможності підприємства і здатності покривати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

9. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань

Цей показник допомагає оцінити, наскільки підприємство залежне від зовнішніх джерел фінансування та його можливості виконати свої фінансові зобов'язання у майбутньому. Зазвичай чим нижче значення цього показника, тим менше фінансового ризику віддається підприємство. Однак, низьке значення може також свідчити про недостатність фінансування для розвитку бізнесу.

10. Коефіцієнт загальної платоспроможності

Високий коефіцієнт загальної платоспроможності вказує на те, що підприємство має достатньо поточних активів для виконання своїх поточних зобов'язань. Низький коефіцієнт загальної платоспроможності може свідчити про проблеми з платоспроможністю, коли підприємство може мати складнощі з виконанням своїх фінансових зобов'язань.

Аналіз фінансової стійкості може бути корисним як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів. Зовнішні користувачі, такі як банки, кредитори і ділові партнери, можуть скористатися цим аналізом для отримання інформації про фінансову надійність підприємства і прийняття рішень щодо співпраці. У той же час саме підприємство може використовувати результати аналізу для оцінки своїх фінансових можливостей в майбутньому і прийняття відповідних управлінських рішень.

Для оцінки та підвищення рівня фінансової стійкості підприємства рекомендується використовувати наступні групи показників:

1. Абсолютні показники: ці показники вказують на рівень забезпеченості запасів джерелами формування капіталу. Співвідношення між запасами, витратами та джерелами їх фінансування дозволяє визначити їх тип фінансової стійкості.

Виділяють три основних показники, які відображають міру охоплення різних коштів (табл.1.3).

Таблиця 1.3 – Типи фінансової стійкості підприємства

Тип фінансової стійкості	Значення коефіцієнтів		
	Кв.к.	Кв.д	Кз.к.
Абсолютна стійкість	≥ 0	≥ 0	≥ 0
Нормальна стійкість	< 0	≥ 0	≥ 0
Нестійкий фінансовий стан	< 0	< 0	≥ 0
Кризовий фінансовий стан	< 0	< 0	< 0

Джерело: сформовано автором на основі [19]

- Кв.к – показник власних коштів
- Кв.д – показник власних та довгострокових позикових коштів
- Кз.к – показник нормальних (загальних) коштів

За допомогою цих показників визначається чотири типи фінансової стійкості :

Перший тип - абсолютна фінансова стійкість, настає тоді, коли всі витрати та обсяги запасів підприємства забезпечуються виключно за рахунок власних оборотних коштів і не потребують додаткового залучення позикових ресурсів. Однак така ситуація відбувається рідко на практиці.

Другий тип – нормальна фінансова стійкість, коли підприємство використовує для покриття запасів власні джерела формування оборотних активів так і довгострокові зобов'язання.

Третій тип — передкризовий (нестійкий) фінансовий стан, при якому запаси і витрати покриваються сумою власних ресурсів для формування оборотних активів, довгострокових позичених коштів, короткострокових кредитів і позик.

Четвертий тип— кризовий фінансовий стан, коли підприємство перебуває на межі банкрутства. При цьому стані запаси і витрати не покриваються всіма доступними джерелами їх забезпечення - власними, позиковими і інші.

Після того як був проведений аналіз абсолютних показників і визначений тип фінансової стійкості, можна розрахувати відносні коефіцієнти.

2. Відносні показники: ці показники характеризують фінансову стійкість підприємства з точки зору структури та стану майна, а також джерел формування капіталу.

Основними відносними показниками фінансової стійкості є:

- коефіцієнт фінансової незалежності (або автономії),
- коефіцієнт фінансової залежності,
- коефіцієнт фінансової стабільності,
- коефіцієнт фінансового ризику,
- коефіцієнт маневреності власних коштів і інші.

3. Показники рентабельності та фінансової міцності: вони вказують на досягнення підприємством порогу рентабельності та міру фінансової міцності.

4. Показники ліквідності та платоспроможності

У процесі оцінки фінансової стійкості підприємства можуть використовуватися різноманітні методи, прийоми та моделі. Вибір конкретних підходів залежить від поставлених цілей оцінки та завдань, які ставляться перед аналітиком. Показники успішної фінансової діяльності підприємства можуть включати стабільну платоспроможність, позитивні тенденції у виробництві та продажі продукції (робіт, послуг, товарів), ефективне використання ресурсів, наявність достатньої кількості власних оборотних активів, прибутковість господарювання та інші.

Крім цього, у процесі аналізу можуть використовуватися такі методи, як порівняльний аналіз, що дозволяє порівняти фінансові показники підприємства з аналогічними показниками інших підприємств галузі чи ринку; вертикальний та горизонтальний аналіз фінансової звітності для виявлення тенденцій та динаміки розвитку. Також SWOT-аналіз для визначення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз, що впливають на фінансову стійкість підприємства.

1.4 Інформаційна база дослідження для дослідження фінансового стану підприємства

На сьогодні все більш важливим стає дослідження якісного аналіз фінансового стану підприємства, оцінка його ліквідності, платоспроможності та економічної стабільності, а також розробка методів для підвищення та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Інформаційна база дослідження фінансової стійкості підприємства складається з різних джерел та даних, які допомагають зрозуміти поточний стан і тенденції розвитку підприємства. Основними джерелами інформації є [20,21,22]:

1. Фінансові звіти: основний джерело інформації про фінансовий стан підприємства. Фінансові звіти включають баланс, звіт про прибутки і збитки, звіт про зміни в фінансовому стані, звіт про грошові потоки. Ці дані дають уявлення про розмір активів, обсяг боргів, оборотність коштів та прибутковість підприємства.

2. Аналітичні звіти і дослідження: звіти аналітиків і дослідників проаналізовані фінансові дані підприємства, вони можуть містити порівняльний аналіз з іншими підприємствами або галузеві аналізи, що допомагає зрозуміти позицію підприємства на ринку.

3. Статистична інформація: дані про економічні та фінансові показники, які можуть включати дані про виробництво, продажі, експорт і імпорт, цінову динаміку тощо. Ця інформація може вказувати на тенденції в галузі та на ринку загалом.

4. Інформація про ринок та конкурентів: дані про ринкову динаміку, діяльність конкурентів, тенденції споживчого попиту та інші фактори, які можуть впливати на фінансову стійкість підприємства.

5. Внутрішня інформація: це дані про внутрішню діяльність підприємства, такі як виробничі показники, управлінська звітність, плани розвитку та стратегії. Ця

інформація допомагає оцінити ефективність управління та потенціал для майбутнього розвитку.

Ця інформаційна база дозволяє проводити аналіз фінансової стійкості підприємства, виявляти проблемні питання та розробляти стратегії для підвищення фінансової стійкості.

Основними джерелами інформації для аналізу фінансової стійкості та фінансового стану підприємства є фінансова звітність. Ця звітність складається з різних форм, що базуються на даних фінансового обліку з метою надання користувачам узагальненої інформації про фінансове положення та діяльність підприємства для прийняття ними відповідних бізнес-рішень.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства джерелом отримання інформації є такі бази даних як [23] :

- Бухгалтерський баланс (форма № 1) : цей звіт містить інформацію про фінансове становище підприємства на певну дату. Він включає активи (всі матеріальні та фінансові цінності, що належать підприємству), пасиви (всі фінансові зобов'язання підприємства) і власний капітал (різниця між активами та пасивами, що вказує на фінансову стійкість підприємства).

- Звіт про фінансові результати (форма № 2) : цей звіт містить інформацію про фінансові результати діяльності підприємства за певний період часу (наприклад, за рік). Він включає доходи (грошові суми, отримані від продажу товарів або послуг), витрати (грошові суми, сплачені за виробництво товарів або послуг) і прибуток (різниця між доходами і витратами).

Ступінь доступності даної інформації є як відкрити так і закритий. Проте інформація, яка подається в бухгалтерській та статистичній звітності, є загальнодоступною, тому вона вважається відкритою для дослідження. Саме ці звіти допомагають оцінити ефективність управління підприємством та його фінансову стійкість.

Кожне підприємство розробляє свої власні прогностні показники, норми, стандарти, а також систему оцінки та контролю фінансової діяльності. Взаємозв'язок між показниками бухгалтерського балансу та фінансовою звітністю є ключовим, оскільки їх значення для оперативної та якісної оцінки фінансового стану підприємства залежить від їхньої точності та дати складання звітності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організаційно-економічна характеристика господарської діяльності ТОВ «Ласунка»

ТОВ «Ласунка» - це українська компанія, яка спеціалізується на виробництві морозива. Заснована в 1997 році, «Ласунка» стала одним з провідних виробників морозива в Україні. Загальні відомості про компанію наведені в (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Загальні відомості ТОВ «Ласунка»

Повне найменування підприємства	Товариство з обмеженою відповідальністю «Ласунка»
Скорочена назва підприємства	ТОВ «Ласунка»
Код ЄДРПОУ	24440838
Дата реєстрації	21.01.1997
Юридична адреса	49127, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Гаванська, 14
Статус підприємства	Не перебуває в процесі припинення
Розмір статутного капіталу	288 500 000,00.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Уповноважені особи	Коваленко Ігор Андрійович
Види діяльності	Основний : 10.52 Виробництво морозива Інші : 10.13 Виробництво м'ясних продуктів 10.51 Перероблення молока, виробництво масла та сиру 10.89 Виробництво інших харчових продуктів, н.в.і.у. 77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у. 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля 49.41 Вантажний автомобільний транспорт 32.99 Виробництво іншої продукції, н.в.і.у. 46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту 22.22 Виробництво тари з пластмас 22.29 Виробництво інших виробів із пластмас

	42.22 Будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій
Перелік засновників /учасників юридичної особи	КОТИК СЕРГІЙ БОРИСОВИЧ Розмір внеску до статутного фонду: 14 425 000,00 грн Частка (%): 5,00% БРЕХІН ОЛЕГ ОЛЕКСАНДРОВИЧ Розмір внеску до статутного фонду: 43 275 000,00 грн Частка (%): 15,00% ПІСЧАНСЬКИЙ ВАДИМ ІВАНОВИЧ Розмір внеску до статутного фонду: 72 125 000,00 грн Частка (%): 25,00% КОВАЛЕНКО ІГОР АНДРІЙОВИЧ Розмір внеску до статутного фонду: 72 125 000,00 грн Частка (%): 25,00% ІЛЬСЕНКО СТАНІСЛАВ АНАТОЛІЙОВИЧ Розмір внеску до статутного фонду: 14 425 000,00 грн Частка (%): 5,00% АКСЮТІН АНДРІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ Розмір внеску до статутного фонду: 72 125 000,00 грн Частка (%): 25,00%

Джерело: сформовано автором на основі [24]

Основні аспекти діяльності компанії включають [25]:

1. Виробництво та асортимент: Компанія виробляє широкий асортимент морозива, включаючи класичні види, фруктові сорбети, морозиво з додаванням шоколаду, горіхів, карамелі тощо. В асортименті також є дитячі лінійки продуктів з меншим вмістом цукру та натуральними інгредієнтами. Асортимент налічує понад 120 видів морозива.

2. Якість та безпека продукції: «Ласунка» використовує сучасні технології виробництва та суворий контроль якості на всіх етапах виробництва. У 2016 році фабрика отримала міжнародний сертифікат FSSC 22000, який вона успішно підтримує і на сьогодні. Це підтверджують відповідність міжнародним стандартам якості та безпеки харчових продуктів.

3. Інновації та розвиток: Постійно вдосконалює свої рецептури та вводить нові види продукції, відповідаючи на сучасні тенденції та смаки споживачів. Активно інвестує в модернізацію виробничих потужностей та розвиток нових технологій.

4. Маркетинг та збут: «Ласунка» має розвинену систему дистрибуції, що забезпечує доступність продукції по всій Україні. З 2003 року компанія експортує морозиво до таких країн, як Польща, Молдова, Болгарія, Грузія, Китай, Африка, Казахстан, Азербайджан і інші.

Також компанія проводить активні маркетингові кампанії, спрямовані на підвищення впізнаваності бренду та стимулювання попиту. За даними Ukrainian Business Award опублікованими у 2023 році було обрано 20 найкращих брендів морозива українського виробництва. «Ласунка» посіла 5-місце із позицією морозива «Гран-Прі», проте залишається в лідерах на ринку в Україні [26].

5. Соціальна відповідальність: Компанія підтримує соціальні та екологічні ініціативи, бере участь у благодійних проектах, спрямованих на підтримку дітей та сімей у складних життєвих обставинах. З 2001 року займається благодійністю. Крім того, з 2005 року компанія проводить різні заходи по всій Україні такі як свято морозива.

Загалом, ТОВ «Ласунка» продовжує розширювати свою присутність на ринку, зосереджуючись на якості продукції та задоволенні потреб споживачів.

Організаційна структура підприємства ТОВ «Ласунка» (рис.2.1) є багаторівневою та комплексною, що дозволяє ефективно управляти всіма аспектами діяльності компанії.

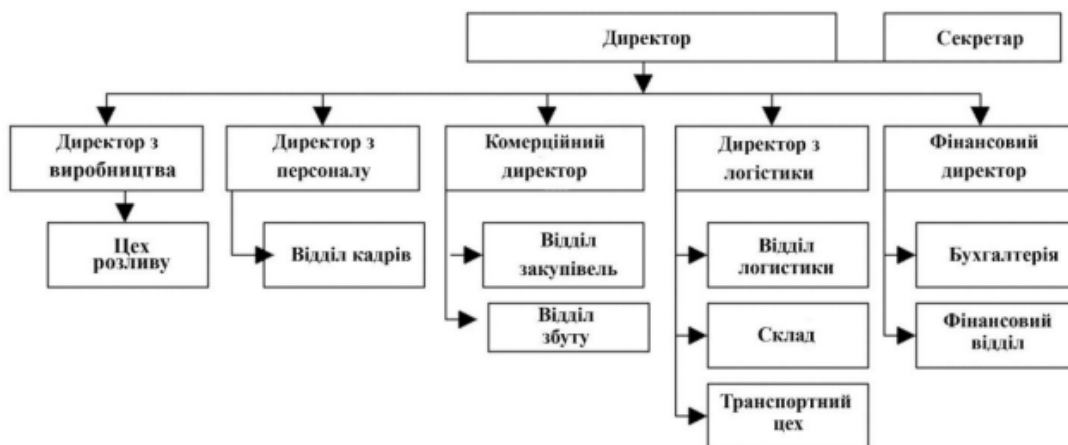

Рисунок. 2.1. – Організаційна структура ТОВ «Ласунка»

Джерело: сформовано автором на основі [25]

Основні характеристики цієї структури включають:

1. Лінійна структура управління:

Керівництво підприємства організоване за лінійним принципом, де кожен працівник підпорядковується безпосередньо одному керівнику. Лінійні керівники відповідають за виконання виробничих завдань, організацію робочого процесу та контроль за якістю виконання робіт.

2. Функціональна структура:

Функціональні підрозділи спеціалізуються на окремих напрямках діяльності, таких як виробництво, маркетинг, фінанси, логістика, закупівлі, якість та інновації. Кожен функціональний підрозділ очолюється керівником, який відповідає за виконання відповідних функцій та завдань.

3. Взаємодія підрозділів:

Взаємодія між лінійними та функціональними підрозділами забезпечується через механізми координації та комунікації. Регулярні наради та зустрічі керівників підрозділів сприяють узгодженню дій та досягненню спільних цілей.

4. Структурні рівні:

Організаційна структура включає декілька рівнів управління: вищий керівний склад (керівництво компанії), середній управлінський рівень (керівники відділів та підрозділів) та виконавчий рівень (працівники, які виконують конкретні завдання). Кожен рівень має свої завдання та повноваження, що дозволяє забезпечити ефективне виконання стратегії підприємства.

5. Гнучкість та адаптивність:

Організаційна структура ТОВ «Ласунка» здатна швидко адаптуватися до змін на ринку та в бізнес-середовищі, завдяки чіткій ієрархії та налагодженій системі комунікації. Механізми зворотного зв'язку та оцінки ефективності дозволяють вчасно виявляти та виправляти недоліки в роботі підрозділів.

6. Культура управління:

Компанія підтримує корпоративну культуру, орієнтовану на інновації, якість продукції та задоволення потреб клієнтів. Принципи відкритості, прозорості та відповідальності є ключовими в управлінні підприємством.

Організаційна структура ТОВ «Ласунка» спрямована на забезпечення ефективного функціонування компанії та досягнення стратегічних цілей, забезпечуючи високу якість продукції та задоволення потреб споживачів.

Основні фінансові показники компанії ТОВ «Ласунка» на основі фінансової звітності (Додаток Б) наведені в (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Основні фінансові показники ТОВ «Ласунка»

Показник	Код рядка	2019	2020	2021	2022	2023
Чистий дохід (тис.грн.)	2000	1 319 132.00	1 348 773.00	1 443 387.00	1 302 311.00	2 001 783.00
Чистий прибуток (тис.грн.)	2350	82 231.00	104 107.00	95 753.00	89 828.00	143 841.00
Собівартість реалізованої продукції(тис.грн.)	2050	959 836.00	923 049.00	924 041.00	855 176.00	1 335 550.00

Джерело: сформовано автором на основі [27-28]

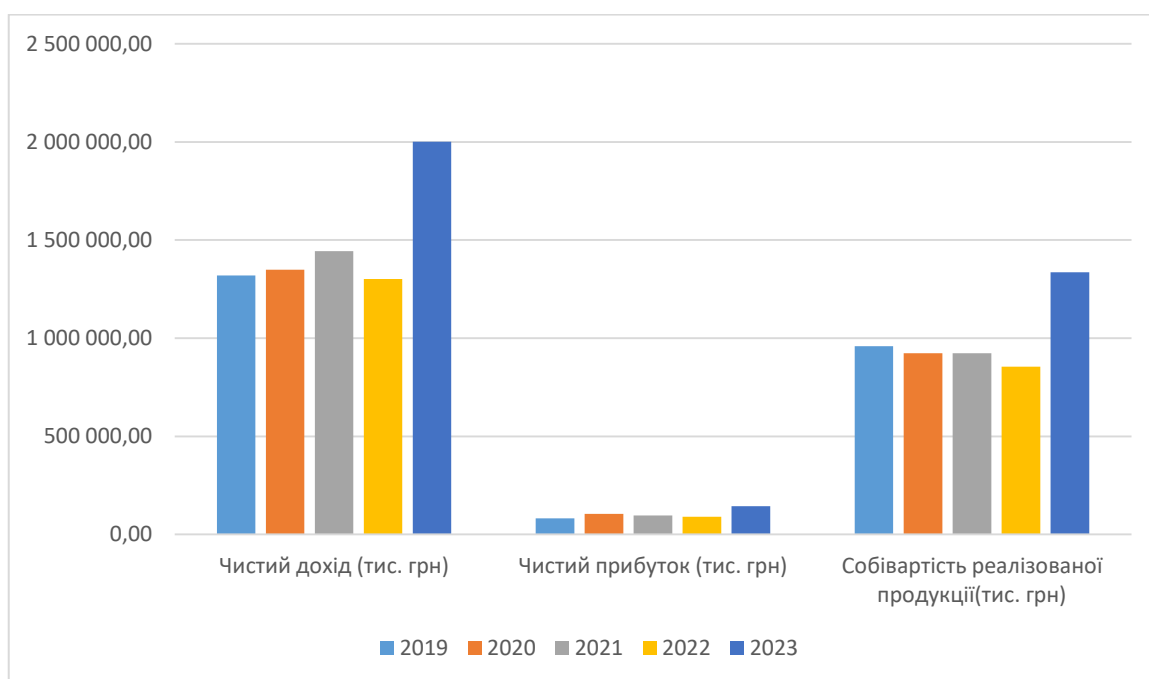

Рисунок 2.2 – Динаміка основних фінансових показників ТОВ «Ласунка»

Джерело: сформовано автором на основі [27-28]

Чистий дохід компанії (рис. 2.1) має тенденцію до зростання з 2019 по 2023 роки. Особливо значний приріст відбувся у 2023 році, де дохід склав 2 001 783.00, що є значним збільшенням порівняно з 2022 роком. В 2023 році чистий прибуток досяг 143 841.00, що є найбільшим показником за аналізований період. Приріст прибутку особливо помітний у порівнянні з 2019 роком. Собівартість реалізованої продукції зростала протягом 2020-2023 років, що свідчить про збільшення витрат на виробництво. Найвищий показник спостерігається в 2023 році.

Незважаючи на зростання витрат, компанія зуміла покращити свої фінансові результати, що свідчить про ефективне управління та стратегію розвитку. Ці показники свідчать про стабільний розвиток компанії ТОВ "Ласунка" та її здатність адаптуватися до змін ринку.

За даними компанії Opendatabot [29], яка надає доступ до державних даних з основних публічних реєстрів найбільш популярні підприємства, що працюють за кодом КВЕД 10.52 (Виробництво морозива) є (табл. 2.3):

1. АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"
2. ТОВ «ЛАСУНКА»
3. ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ»
4. ТОВ «ТРИ ВЕДМЕДІ»
5. ПОГ «АПВТ „ФІРМА ЛАСКА“»

Таблиця 2.3 – Основні підприємства, які працюють за кодом КВЕД 10.52

Назва компанії	АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	ТОВ «ЛАСУНКА»	ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ»	ТОВ «ТРИ ВЕДМЕДІ»	ПОГ «АПВТ „ФІРМА ЛАСКА“»
Дохід	2 855 378 000 грн	2 001 783 000 грн	1 735 884 000 грн	1 361 215 000 грн	876 602 000 грн

Джерело: сформовано автором на основі [29-30]

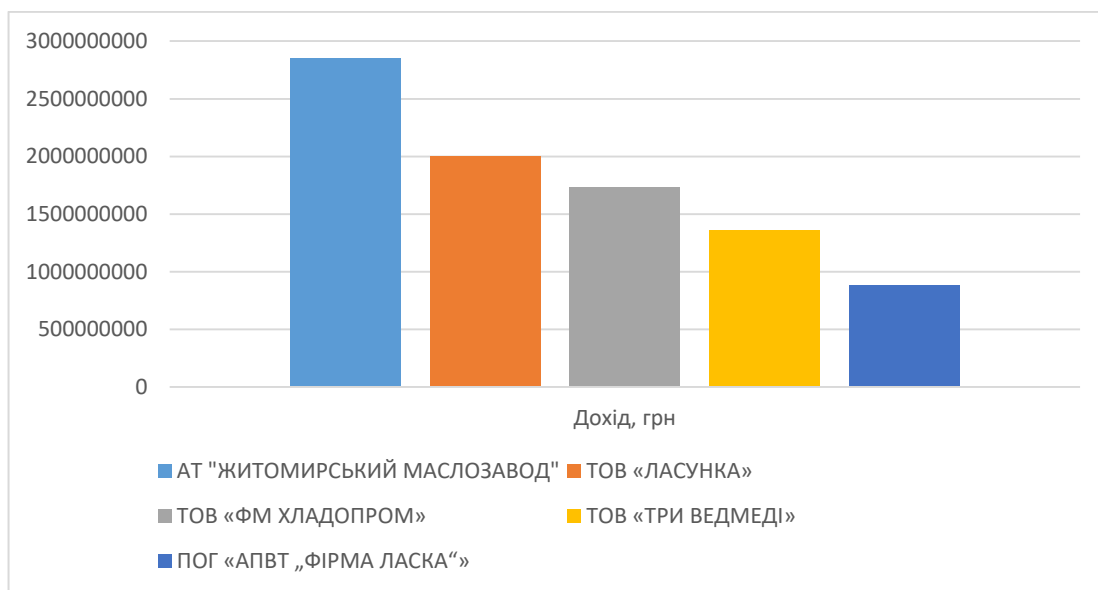

Рисунок 2.3 – Показники доходу підприємств, які працюють за кодом КВЕД 10.52

Джерело: сформовано автором на основі [29-30]

Отже, можемо зробити висновок що компанія «Ласунка» залишається в лідерах на ринку з виробництва морозива (діаграма 2.2).

Для аналізу конкурентних переваг, проблем, що виникають перед підприємством, та визначення перспективних напрямів розвитку доцільно застосувати SWOT-аналіз (табл.2.4).

Таблиця 2.4 – Матриця SWOT-аналізу ТОВ «Ласунка»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Висока якість продукції Значні виробничі потужності Впізнаваний бренд Широкий асортимент продукції Досвідчений персонал Інноваційні технології Зручне географічне розташування	Залежність від сезонності Високі виробничі витрати Обмежена присутність на міжнародних ринках
Можливості	Загрози
Розширення асортименту продукції Вихід на нові ринки Створення партнерських відносин Інвестиції у маркетинг та рекламу	Посилення конкуренції Коливання цін на сировину Зміни у споживчих уподобаннях Економічні кризи Регуляторні зміни

Джерело: сформовано автором на основі [25]

У ході даного аналізу було також розроблено рекомендації щодо покращення діяльності даного підприємства :

- Диверсифікація продукції, а саме розробка нових видів продукції для зменшення залежності від сезонності.
- Розширення географії збуту. Вихід на нові ринки, зокрема міжнародні, для збільшення обсягів продажів.
- Оптимізація витрат. Пошук шляхів зниження виробничих витрат без зниження якості продукції.

- Підвищення інвестицій у маркетингові кампанії для зміцнення бренду та залучення нових клієнтів.

- Постійний моніторинг змін у споживчих уподобаннях та адаптація асортименту продукції відповідно до нових тенденцій.

2.2 Оцінка та аналіз показників фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ласунка»

Як уже згадувалось вище, для визначення рівня фінансової стійкості підприємства важливо дослідити фінансовий стан підприємства а також різні показники, які на нього впливають. Ця цього зробимо розрахунки відносних показників на основі фінансового звіту підприємства і проаналізуємо їх (Додаток А).

Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Ласунка» за 2019-2023 рр. [27].

Таблиця 2.5 – Оцінка показників фінансової стійкості ТОВ «Ласунка»

	Назва показника	2019	2020	2021	2022	2023	Рекомендоване значення
1	Коефіцієнт автономії	0,776	0,797	0,687	0,746	0,798	$\geq 0,5$
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,288	1,253	1,454	1,252	1,34	$< 2,0$
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,552	0,535	0,454	0,628	0,70	$> 0,1$
4	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами,	3,21	2,68	1,25	1,57	2,07	$> 0,5$
5	Коефіцієнт фінансової стабільності	2,469	2,642	1,452	2,473	3,48	≥ 1
6	Коефіцієнт фінансового ризику	0,405	0,378	0,688	0,404	0,28	< 1
7	Коефіцієнт співвідношення реальних активів і вартості майна	0,325	0,402	0,483	0,352	0,532	$\geq 0,5$

8	Коефіцієнт загальної платоспроможності	3,469	3,642	2,452	3,473	4,479	>1
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	----

Джерело: сформовано автором на основі [27]

На основі представлених даних (табл.2.5) , можна зробити певні висновки щодо фінансової стікості підприємства:

1. Коефіцієнт автономії :

Всі значення показника за аналізований період перевищують рекомендоване значення. Коефіцієнт трохи знижувався у 2021 році (0,687), але знову зростав у наступні роки, досягаючи 0,798 у 2023 році. Це свідчить про стабільну фінансову незалежність компанії від зовнішніх кредиторів.

2. Коефіцієнт фінансової залежності

Коефіцієнт знаходиться в межах допустимого значення. Найвищий показник у 2021 році (1,454), що може вказувати на певне зростання фінансових зобов'язань, але потім показник зменшується до 1,34 у 2023 році. Загалом, компанія підтримує оптимальний рівень фінансової залежності.

3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу

Показник покращується з 0,454 у 2021 році до 0,70 у 2023 році. Це свідчить про зростання гнучкості компанії в управлінні власними коштами.

4. Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами

У 2021 році спостерігається значне зниження показника до 1,25, але він знову зростає до 2,07 у 2023 році. Це вказує на покращення здатності компанії фінансувати свої запаси за рахунок власних коштів.

5. Коефіцієнт фінансової стабільності

У 2021 році показник був найнижчим (1,452), але потім значно покращився, досягнувши 3,48 у 2023 році. Це свідчить про зростання фінансової стабільності компанії.

6. Коефіцієнт фінансового ризику

Показник коливається в межах допустимого значення, найвищий у 2021 році (0,688), але потім знижується до 0,28 у 2023 році. Це вказує на зниження фінансових ризиків.

7. Коефіцієнт співвідношення реальних активів і вартості майна

Показник варіюється в межах рекомендованого значення. У 2023 році коефіцієнт досяг 0,532, що свідчить про достатній рівень забезпечення майна реальними активами.

8. Коефіцієнт загальної платоспроможності

Показник стабільно перевищує рекомендоване значення, досягаючи 4,479 у 2023 році. Це свідчить про високий рівень платоспроможності компанії.

На основі аналізу фінансових показників компанії ТОВ «Ласунка» за період з 2019 по 2023 рік можна зробити висновок що фінансова стійкість компанії показала позитивну динаміку за аналізований період. Більшість фінансових коефіцієнтів перевищують рекомендовані значення, що свідчить про зміцнення позицій ТОВ «Ласунка» на ринку. Особливо слід відзначити покращення показників у 2022-2023 роках після незначного зниження у 2021 році.

Результати аналізу фінансових показників ТОВ «Ласунка» відображають вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Серед зовнішніх факторів основними є економічна нестабільність через пандемію COVID-19 та військовий конфлікт, а також зміни в регуляторному середовищі. Внутрішні фактори можуть включати стратегічні рішення компанії, ефективне управління ресурсами та впровадження інновацій. Ці фактори могли впливати на зміни у фінансових результатах компанії, що і вплинуло на саму стійкість підприємства.

2.3 Кореляційно-регресійний аналіз рівня фінансової стійкості підприємства

Кореляційно-регресійний аналіз є одним з найпотужніших інструментів для дослідження та оцінки ефективності діяльності підприємства. Цей метод дозволяє виявити та кількісно оцінити взаємозв'язки між різними економічними показниками, такими як обсяг продажів, витрати, прибуток, продуктивність праці тощо [31].

Використання кореляційного аналізу допомагає визначити силу та напрямок взаємозв'язків між змінними, а регресійний аналіз дозволяє побудувати математичну модель, яка описує ці взаємозв'язки і дає можливість прогнозувати значення однієї змінної на основі значень інших [32].

Метою такого аналізу є не лише виявлення існуючих зв'язків між ключовими показниками, але й розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління підприємством що загалом може і покращити фінансову стійкість підприємства.

А також спрогнозувати майбутні витрати або ризики, які можуть по впливати на фінансову стан підприємства. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу можна ідентифікувати фактори, які мають найбільший вплив на результативність діяльності, що дозволяє керівництву підприємства приймати більш обґрунтовані та ефективні управлінські рішення [33].

Окрім того, варто зазначити, що на підприємство також впливають різні фактори, які можуть відображатися на фінансових результатах.

Для встановлення зв'язку між певними факторними змінними та показником чистого доходу доцільно провести кореляційний аналіз, який проведемо у середовищі Rstudio.

Завантажимо усі необхідні бібліотеки (рис.2.4) , а також наші дані (Додаток В). Датасет містить інформацію про основні фінансові показники діяльності ТОВ «Ласунка» за останні 5 років (рис.2.5). А саме числові показники:

- чистого доходу (net_profit)
- адміністративні витрати (administrative_expenses)
- витрат на оплату праці (salary_expenses)
- матеріальні затрати (material_costs)
- витрати на збут (selling_expenses)

```
# Завантажуємо необхідні бібліотеки
library(readxl)
library(ggplot2)
library(lmtest)
library(forecast)
library(GGally)
# Завантажуємо дані з файлу
data <- read_excel("dataset.xlsx")

# Відобразити структуру даних
str(data)
```

Рисунок 2.4 – Код в середовищі Rstudio

Джерело: сформовано автором

	year	net_profit	administrative_expenses	salary_expenses	material_costs	selling_expenses
1	2019	1319132	45018	93743	777974	201555
2	2020	1348773	45162	80978	689513	258105
3	2021	1443387	36279	78967	680135	338917
4	2022	1302311	31997	64180	658390	323697
5	2023	2001783	44144	77803	1044421	433592

Рисунок 2.5 – Завантаження бази даних

Джерело: сформовано автором

Спочатку розглянемо показники кореляції між даними і побудуємо кореляційну матрицю (рис.2.6).

```

> cor(data)
      year net_profit
year      1.0000000 0.70674595
net_profit 0.7067460 1.00000000
administrative_expenses -0.3909058 0.31295222
salary_expenses -0.7319836 -0.05022889
material_costs 0.4959018 0.92994413
selling_expenses 0.9552403 0.82373852
      administrative_expenses
year      -0.3909058
net_profit 0.3129522
administrative_expenses 1.0000000
salary_expenses 0.7789005
material_costs 0.5152971
selling_expenses -0.2458984
      salary_expenses material_costs
year      -0.73198363 0.4959018
net_profit -0.05022889 0.9299441
administrative_expenses 0.77890046 0.5152971
salary_expenses 1.00000000 0.1912425
material_costs 0.19124247 1.0000000
selling_expenses -0.55706487 0.5899775
      selling_expenses
year      0.9552403
net_profit 0.8237385
administrative_expenses -0.2458984
salary_expenses -0.5570649
material_costs 0.5899775
selling_expenses 1.0000000

```

Рисунок 2.6 – Результати кореляційної матриці

Джерело: сформовано автором

Кореляція між чистим прибутком (net_profit) та матеріальними затратами (material_costs) становить 0.9299, що є дуже високим позитивним значенням. Це означає, що збільшення матеріальних витрат тісно пов'язане зі збільшенням чистого прибутку. Можливо, компанія інвестує більше у виробництво, що призводить до зростання прибутку.

А також кореляція між чистим прибутком (net_profit) та витратами на збут (selling_expenses) становить 0.8237, що також є високим позитивним значенням. Це вказує на те, що витрати на збут позитивно впливають на чистий прибуток компанії.

Візуалізуємо наші результати (рис.2.7) :

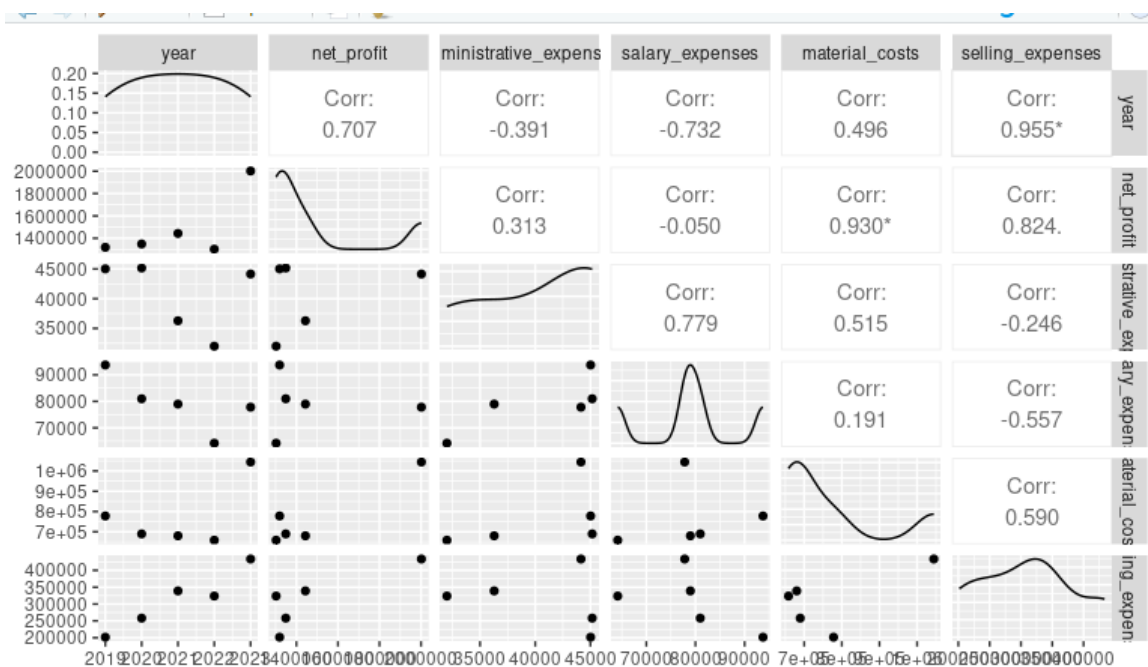

Рисунок 2.7 – Кореляційна матриця

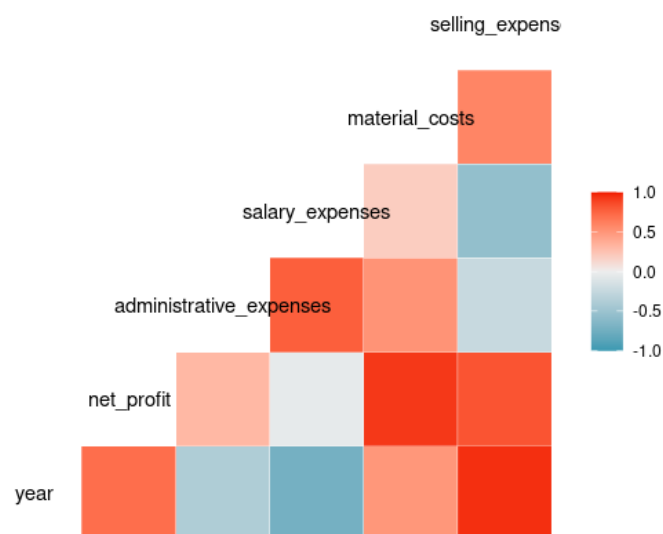
Джерело: сформовано автором

Рисунок 2.8 – Теплова карта для візуалізації даних кореляції

Джерело: сформовано автором

Теплова карта (рис.2.8) показує взаємодію між різними показниками. Найбільша кореляція між чистим прибутком (net_profit) та витратами на збут

(selling_expenses) і між чистим прибутком (net_profit) та матеріальними затратами (material_costs). Тоді проведемо регресійний аналіз між ними.

Будуємо кореляційне поле з рівнянням регресії (рис.2.9).

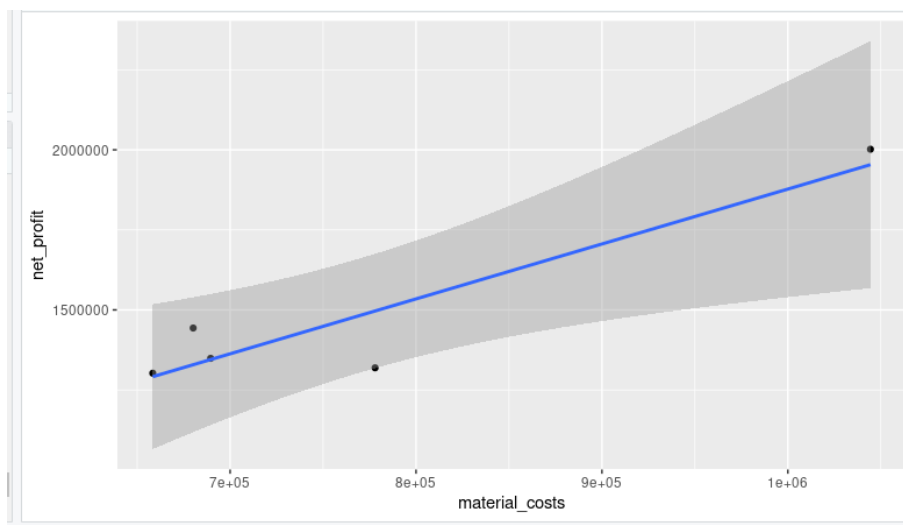

Рисунок 2.9 – Кореляційне поле з рівнянням регресії між чистим прибутком і матеріальними витратами

Джерело: сформовано автором

Будуємо рівняння регресії (рис.2.10):

```
# Побудова рівняння регресії
model_2 <- lm(net_profit ~ material_costs, data = data)
model_2
summary(model_2)
confint(model_2)
```

Рисунок 2.10 – Код в середовищі Rstudio для розрахунку рівняння регресії

Джерело: сформовано автором

Результати:

```

Call:
lm(formula = net_profit ~ material_costs, data = data)

Residuals:
    1      2      3      4      5 
-177472  3883 114581 10799  48210 

Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)  1.623e+05  3.067e+05   0.529   0.633
material_costs 1.715e+00  3.915e-01   4.380   0.022 *
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 125300 on 3 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.8648,    Adjusted R-squared:  0.8197 
F-statistic: 19.19 on 1 and 3 DF,  p-value: 0.02202

```

Рисунок 2.11 – Результати рівняння регресії

Джерело: сформовано автором

За результатами наведеними вище (рис.2.11) була побудована лінійна модель залежності між чистим прибутком (`net_profit`) та матеріальними затратами (`material_costs`). Модель має вигляд :

$$Y = 1,623e+05 + 1,715e+00 * X$$

Залишки варіюються від -177472 до 114581. А також показують відхилення фактичних значень від передбачених моделлю значень.

Так як довірчий інтервал (`Intercept`) містить 0, тому значення цього коефіцієнта є ненадійними, що і підтверджує значення `p-value` (0,633) що значно більше за граничний рівень 0,05.

Коефіцієнт при матеріальних витрата є статистично значущим (`p-value` = 0,022).

Скорегований `R-squared` (0,8197) свідчить про те, що модель є адекватною і пояснює майже 82% варіації чистого прибутку.

Отже, дана модель є статистично значуща, показник `F-statistic` = 19.19 при (`p-value` = 0,022).

Інтервальні значення коефіцієнтів (рис.2.12) :

```

> confint(model_2)
                2.5 %      97.5 %
(Intercept) -8.136001e+05 1.138287e+06
material_costs  4.690575e-01 2.961034e+00
> |

```

Рисунок 2.12 – Результати інтервальних значень коефіцієнтів

Джерело: сформовано автором

```
# Аналіз залишків моделі
checkresiduals(model_2)
accuracy(model_2)
```

Рисунок 2.13 – Код в Rstudio для візуалізації залишків моделі

Джерело: сформовано автором

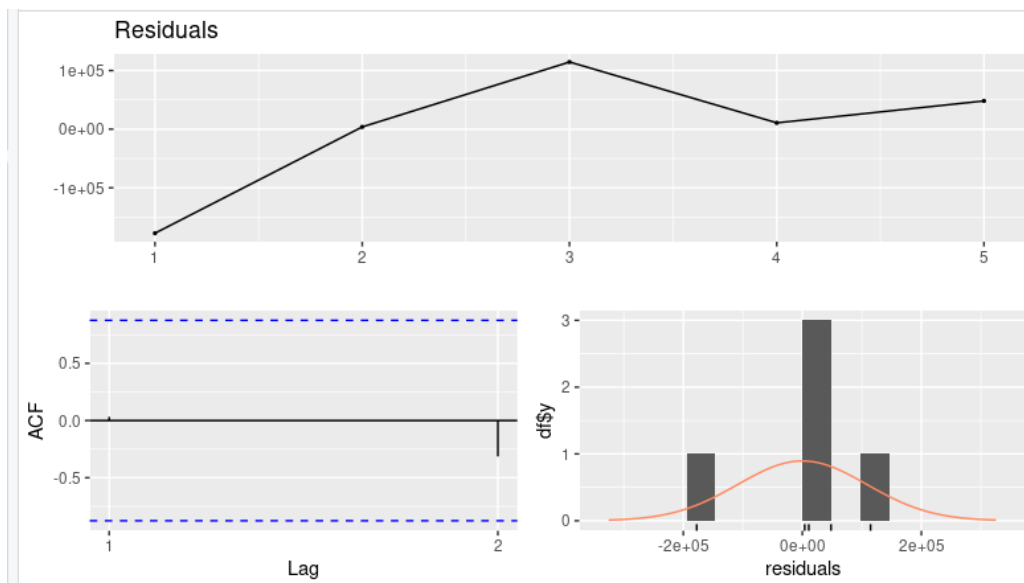

Рисунок 2.14 – Візуалізація залишків моделі_2

Джерело: сформовано автором

Аналіз залишків наведений на малюнку (рис.2.14). Коефіцієнт автокореляції залишків не виходить за межі допустимих значень, що свідчить про відсутність автокореляції в залишках.

Показники точності моделі [34]:

```
> accuracy(model_2)
      ME      RMSE      MAE      MPE      MAPE      MASE
Training set 4.656471e-11 97037.23 70988.98 -0.3979919 4.9835 0.3421447
```

Рисунок 2.15 – Результати показників точності моделі _2

Джерело: сформовано автором

- ME - майже нульова середня помилка вказує на відсутність систематичного зсуву в прогнозах.
- Значення RMSE і MAE показують, що модель має деякі відхилення, але вони є відносно низькими в порівнянні з величиною прогнозованих значень.

- Відносно низьке значення MAPE (4.98%) свідчить про те, що модель має невелику середню абсолютну відсоткову помилку, що вказує на досить точні прогнози.
- Значення MASE менше 1 означає, що модель є кращою за наївний прогноз.

Загалом, модель демонструє гарні результати з точки зору точності прогнозів, хоча деякі відхилення все ще присутні. Модель не має систематичних зсувів у прогнозах і демонструє хорошу відповідність даним. Точність прогнозу майже 5%.

Проводимо такий самий аналіз між чистим прибутком (`net_profit`) та витратами на збут (`selling_expenses`) (рис.2.16), (рис.2.17), (рис.2.18).

```
#Побудова кореляційного поля з рівнянням регресії
ggplot(data, aes(selling_expenses, net_profit))+
  geom_point()+
  geom_smooth(method=lm)
```

Рисунок 2.16 – Код в Rstudio для побудови кореляційного поля з рівнянням регресії між чистим прибутком і витратами на збут

Джерело: сформовано автором

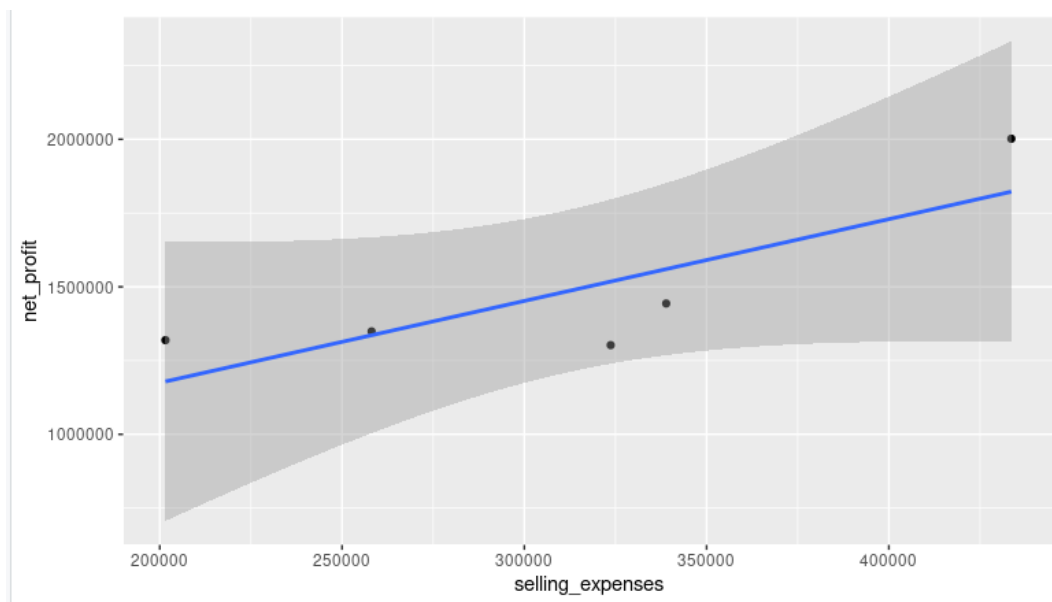

Рисунок 2.17 – Кореляційне поле з рівнянням регресії між чистим прибутком і витратами на збут

Джерело: сформовано автором

```
# Побудова рівняння регресії
model_3 <- lm(net_profit ~ selling_expenses, data = data)
model_3
summary(model_3)
confint(model_3) # Інтервальні значення коефіцієнтів
```

Рисунок 2.18 – Код в середовищі Rstudio для побудови рівняння регресії

Джерело: сформовано автором

Результат :

```
> summary(model_3)

Call:
lm(formula = net_profit ~ selling_expenses, data = data)

Residuals:
    1     2     3     4     5 
139941 12813 -116602 -215485 179333 

Coefficients:
              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)  6.204e+05  3.535e+05   1.755   0.1775
selling_expenses 2.772e+00  1.102e+00   2.516   0.0864 .
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 193200 on 3 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.6785,    Adjusted R-squared:  0.5714 
F-statistic: 6.333 on 1 and 3 DF,  p-value: 0.08645

> confint(model_3) # Інтервальні значення коефіцієнтів
              2.5 %      97.5 %
(Intercept) -5.046149e+05 1.745484e+06
selling_expenses -7.336756e-01 6.278129e+00
> |
```

Рисунок 2.19 – Результати рівняння регресії

Джерело: сформовано автором

Отже, була побудована лінійна модель (рис.2.19) залежності між чистим прибутком (net_profit) та витратами на збут (selling_expenses). Модель має вигляд :

$$Y = 6,204e+05 + 2,772e+00 * x$$

Так як довірчий інтервал (Intercept) містить 0, тому значення цього коефіцієнта є не надійними, що і підтверджує значення p-value (0,177) що значно більше за граничний рівень 0,05.

Коефіцієнт при витратах на збут не є статистично значущим (p-value = 0,08).

Скорегований R-squared = 0,5714 це означає що, модель пояснює майже 57% варіації чистого прибутку.

Показники даної моделі не є статистично значущими, R-squared має низьке значення. Модель загалом має деяку значущість, але не на рівні 0.05.

F-statistic = 6.33 при (p-value = 0,08).

Таким чином, модель показує, що витрати на продаж мають певний вплив на чистий прибуток, але цей вплив є недостатньо статистично значущим, щоб робити впевнені висновки.

Аналіз залишків автокореляції (рис.2.20):

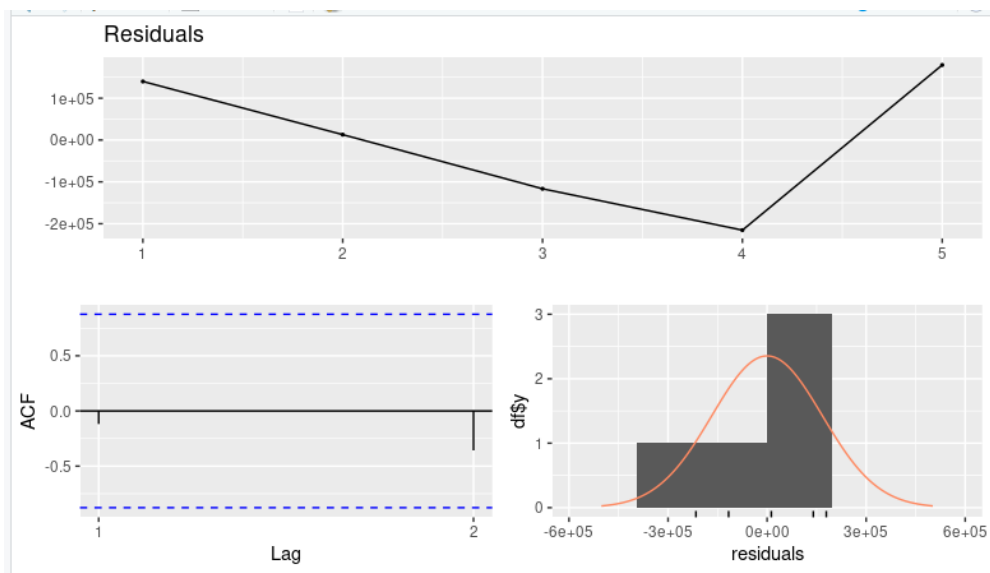

Рисунок 2.20 – Візуалізація залишків моделі _3

Джерело: сформовано автором

За даними результатами, можна зробити висновок що коефіцієнт автокореляції залишків не виходить за межі допустимих значень, що свідчить про відсутність автокореляції в залишках. Проте гістограма залишків демонструє асиметрію і наявність деяких відхилень від нормального розподілу.

Показники точності моделі (рис.2.21):

```
> accuracy(model_3)
               ME      RMSE      MAE      MPE      MAPE      MASE
Training set -4.656329e-11 149624.9 132834.9 -0.8215024 9.028392 0.6402229
> |
```

Рисунок 2.21 – Результати показників точності моделі _3

Джерело: сформовано автором

- ME - майже нульова середня помилка вказує на відсутність систематичного зсуву в прогнозах.
- Значення RMSE і MAE вказують на те, що модель має деякі значні відхилення, що може свідчити про те, що модель не повністю відображає залежність між змінними.
- Значення MAPE (9.03%) свідчить про те, що модель має значну середню абсолютну відсоткову помилку, що вказує на меншу точність прогнозів у порівнянні з model_2.
- Значення MASE менше 1 означає, що модель є кращою за наївний прогноз, але з показником 0.6402229 вона є менш точною у порівнянні з model_2.

Загалом, model_3 демонструє помітні відхилення в прогнозах у порівнянні з фактичними значеннями. Модель має деяку систематичну переоцінку прогнозів, але все ще перевершує наївний прогноз.

Побудуємо ще одну модель між матеріальними витратами (material_costs) та витратами на збут (selling_expenses) та проведемо регресійний аналіз (рис.2.22).

```
#Матеріальні витрати і витрати на збут
# Побудова рівняння регресії
model1_3 <- lm(net_profit~material_costs+selling_expenses, data=data)
model1_3
summary(model1_3)
confint(model1_3)
```

Рисунок 2.22 – Код в середовищі Rstudio для побудови рівняння регресії між матеріальними витратами і витратами на збут

Джерело: сформовано автором

```

> summary(model1_3)

Call:
lm(formula = net_profit ~ material_costs + selling_expenses,
    data = data)

Residuals:
    1      2      3      4      5 
-18182.2  42251.8  33882.6 -58269.6   317.4 

Coefficients:
              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)  7.401e+04  1.435e+05   0.516   0.6574
material_costs 1.256e+00  2.234e-01   5.623   0.0302 *
selling_expenses 1.420e+00  4.076e-01   3.484   0.0734 .
---
Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 57700 on 2 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.9809,    Adjusted R-squared:  0.9618 
F-statistic: 51.29 on 2 and 2 DF,  p-value: 0.01912

> confint(model1_3)
              2.5 %      97.5 %
(Intercept) -5.434607e+05  6.914900e+05
material_costs  2.949124e-01  2.216922e+00
selling_expenses -3.335616e-01  3.173764e+00
> |

```

Рисунок 2.23 – Результати рівняння регресії

Джерело: сформовано автором

Отже, була побудована лінійна модель (рис.2.23) залежності між чистим прибутком (net_profit) та витратами на збут (selling_expenses). Модель має вигляд :

$$Y = 7,401e+04 + 1,256e+00 \cdot x_1 + 1,420e+00 \cdot x_2$$

Так як довірчий інтервал (Intercept) містить 0, тому значення цього коефіцієнта є не надійними, що і підтверджує значення p-value (0,657) що значно більше за граничний рівень 0,05.

Скорегований R-squared = 0,9618 це означає що, модель пояснює 96% варіації чистого прибутку, що є дуже високим показником.

Загалом модель є значущою з p-value = 0.01912, це вказує на те, що сукупний вплив матеріальних витрат і витрат на продаж на чистий прибуток є статистично значущим.

Аналіз залишків автокореляції (рис.2.24):

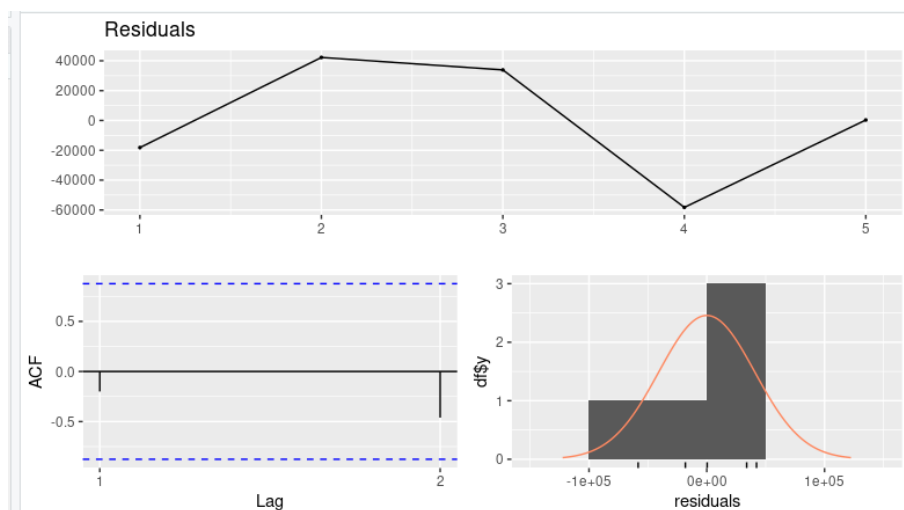

Рисунок 2.24 – Візуалізація залишків моделі 1_3

Джерело: сформовано автором

Коефіцієнт автокореляції залишків не виходить за межі допустимих значень, що свідчить про відсутність автокореляції в залишках.

Показники точності моделі (рис.2.25):

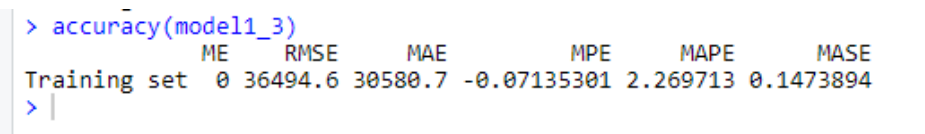

Рисунок 2.25 – Результати показників точності моделі 1_3

Джерело: сформовано автором

- ME - нульова середня помилка вказує на відсутність систематичного зсуву в прогнозах.
- Значення RMSE і MAE показують, що модель має дуже невеликі відхилення в порівнянні з фактичними значеннями.
- Низьке значення MAPE (2.27%) вказує на високу точність прогнозів моделі.
- Значення MASE менше 1 і дуже низьке (0.1473894) означає, що модель значно перевершує наївний прогноз, що є дуже позитивним знаком.

Загалом, model1_3 демонструє дуже хороші результати з точки зору точності прогнозів. Відсутність систематичного зсуву і низькі значення RMSE, MAE та MAPE

вказують на те, що модель надає точні прогнози і перевершує наївний прогноз. Це свідчить про високу якість моделі.

Отже, можемо зробити висновок, що `model1_3` (матеріальні витрати + витрати на збут) є найкращою моделлю для моделювання чистого прибутку, оскільки вона демонструє найменші значення RMSE, MAE, MAPE та MASE, що вказує на високу точність прогнозів і значне перевищення наївного прогнозу.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ

3.1 Механізм управління фінансовою стійкістю компанії

Фінансова стійкість підприємства є ключовим аспектом його довгострокової життєздатності та успішного функціонування в умовах сучасної ринкової економіки. Вона визначає здатність підприємства ефективно реагувати на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі, зберігати стабільність своїх фінансових показників та забезпечувати виконання зобов'язань перед кредиторами, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами. В умовах нестабільної економіки надзвичайно важливо розробити ефективний механізм управління фінансовою стійкістю компанії. Таке управління потребує постійного вдосконалення та адаптації до динамічних умов ринку, а також впровадження сучасних методик та інструментів аналізу [35].

Для того щоб досягнути ідеального фінансового результату та максимізувати прибуток, потрібно постійно проводити моніторинг та контрольні заходи для зміцнення стійкості компанії.

Механізм управління фінансовою стійкістю включає такі основні компоненти:

1. Фінансове планування та прогнозування : Складання детальних бюджетів, що відображають доходи та витрати компанії на визначений період. Прогнозування майбутніх грошових надходжень та витрат для забезпечення ліквідності.
2. Аналіз фінансового стану : Використання фінансових коефіцієнтів та показників для оцінки ліквідності, рентабельності, платоспроможності та фінансової стійкості, а також SWOT-аналіз.
3. Моніторинг та контроль : Регулярний аналіз фінансових показників для виявлення відхилень від планових значень. Впровадження системи контролю

для забезпечення відповідності фактичних результатів запланованим показникам.

4. Управління ризиками : Визначення потенційних фінансових ризиків, які можуть вплинути на діяльність компанії. Розробка та впровадження заходів для зниження впливу імовірних ризиків.
5. Забезпечення ліквідності : Оптимізація структури та обсягу оборотних активів для підтримки достатнього рівня ліквідності. Управління дебіторською заборгованістю та умовами надання кредитів клієнтам.
6. Капіталізація та фінансування : Оптимізація співвідношення власного та залученого капіталу для зниження фінансових ризиків. Пошук і залучення фінансових ресурсів для інвестиційних проектів, які сприяють зростанню компанії.
7. Інформаційна підтримка : Підготовка та аналіз фінансової звітності для забезпечення прозорості та інформативності управлінських рішень. Використання інформаційних систем для підтримки прийняття рішень та аналізу фінансових показників.

Реалізація цього механізму дозволяє компанії забезпечити стабільний фінансовий стан, мінімізувати ризики та підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами.

3.2 Моделі та методи діагностики рівня фінансової стійкості підприємства

Діагностика банкрутства полягає в аналізі фінансових показників та інших параметрів діяльності підприємства для виявлення ознак. Основні ознаки, які можуть вказувати на наближення банкрутства, включають зменшення обсягу прибутку, недостатність ліквідних активів для покриття зобов'язань, зростання заборгованості

перед кредиторами, невідповідність між власним та залученим капіталом, а також погіршення кредитного рейтингу підприємства [37].

Ступінь ризику банкрутства підприємства є мірою ймовірності того, що воно стане нездатним виконувати свої фінансові зобов'язання та оплату власних зобов'язань. Цей показник дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства та ризику, пов'язані з його діяльністю.

Ступінь ризику банкрутства може бути визначений за допомогою різних моделей та методів, що аналізують фінансові показники та інші аспекти діяльності підприємства. Цей показник є важливим для кредиторів, інвесторів та управлінців підприємства для оцінки його фінансової стабільності та прийняття відповідних управлінських рішень.

Варто згадати про різні математичні моделі для прогнозування банкрутства, такі як : Е. Альтмана, Р.Лисса, Г.Спрінгейта, Р.Таффлера, Т.Гудзь, Бівера, А.Матвійчука, О.Терещенка та інші [37].

Однак, ці методи базуються виключно на використанні фінансових показників. Такий підхід не дозволяє повністю виявити проблеми та ризику, які впливають на фінансову стійкість підприємства і призводять до її недостатнього рівня.

Якщо підприємство визначають неплатоспроможним , це не означає що його потрібно одразу ліквідувати. Це лише вказівки на існування фінансових труднощів, що вимагає оперативного контролю над фінансами та негайних заходів для виходу з кризової ситуації.

В Україні широко використовується методика діагностики банкрутства підприємств, розроблена О.О. Терещенком [38]. Ця методика відрізняється від інших тим, що має дещо зміщені оцінки, зосереджуючись на уникненні помилкового класифікування фінансово нездатних підприємств як стійких. Це спрямовано на захист інвесторів від ризикованих інвестицій, хоча може знизити загальну точність прогнозування. Така модель визначається за формулою (1) :

$$Z = 1,5 X_1 + 0,08 X_2 + 10 X_3 + 5 X_4 + 0,3 X_5 + 0,1 X_6 \quad (1)$$

Таблиця 3.1 – Змінні діагностики банкрутства за моделлю О. Терещенка

Змінна	Економічний зміст	Значення				
		2019	2020	2021	2022	2023
X1	Відношення грошових надходжень до зобов'язань	0,77	0,85	0,97	1,17	1,38
X2	Відношення валюти балансу до зобов'язань	4,46	4,93	3,19	3,93	4,96
X3	Відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів	0,018	0,02	0,03	0,031	0,04
X4	Відношення прибутку до виручки	0,66	0,6	0,47	0,37	0,54
X5	Відношення виробничих запасів до виручки	0,05	0,17	0,3	0,27	0,41
X6	Відношення виручки до основного капіталу	1,28	1,25	1,34	1,26	1,45

Джерело: сформовано автором на основі [27]

Ймовірність банкрутства підприємства ТОВ «Ласунка» за моделлю О.О.Терещенка складає:

$$Z1 = 1,5 \times 0,77 + 0,08 \times 4,46 + 10 \times 0,018 + 5 \times 0,66 + 0,3 \times 0,05 + 0,1 \times 1,28 = 5,135$$

$$Z2 = 1,5 \times 0,85 + 0,08 \times 4,93 + 10 \times 0,02 + 5 \times 0,6 + 0,3 \times 0,17 + 0,1 \times 1,25 = 5,045$$

$$Z3 = 1,5 \times 0,97 + 0,08 \times 3,19 + 10 \times 0,03 + 5 \times 0,47 + 0,3 \times 0,3 + 0,1 \times 1,34 = 4,584$$

$$Z4 = 1,5 \times 1,17 + 0,08 \times 3,93 + 10 \times 0,031 + 5 \times 0,37 + 0,3 \times 0,27 + 0,1 \times 1,26 = 4,436$$

$$Z5 = 1,5 \times 1,38 + 0,08 \times 4,96 + 10 \times 0,04 + 5 \times 0,54 + 0,3 \times 0,41 + 0,1 \times 1,45 = 5,835$$

Якщо $Z > 2$ – банкрутство не загрожує, $1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена, $0 < Z < 1$ – можлива загроза банкрутства.

За даними результатами фінансова стійкість підприємства не порушена та банкрутство не загрожує. Протягом 2019-2023 років, всі показники Z значно перевищують порогове значення. Це свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства протягом аналізованого періоду. Незважаючи на можливі економічні

виклики, підприємство змогло зберегти фінансову стабільність і уникнути ризиків банкрутства.

Хоч і модель має просту формулу і не вимагає складних розрахунків, проте може бути менш точною у прогнозуванні банкрутства у порівнянні з більш складними моделями, які враховують більш широкий спектр факторів. Для більш точної оцінки фінансової стійкості підприємства рекомендується використовувати комплексний підхід, який враховує різні аспекти його діяльності.

Ще одним ефективним методом для виявлення фінансової стану підприємства є комплексний підхід, а саме інтегральна оцінка фінансової стійкості на основі методу таксономії [39].

Цей метод включає в себе побудову комплексного показника, який характеризує фінансову стійкість підприємства на основі різних фінансових коефіцієнтів та показників. Цей метод дозволяє враховувати багатofакторну природу фінансової стійкості, зважуючи різні аспекти діяльності підприємства [40].

Основні етапи методу таксономії:

1. Вибір показників: Визначення ключових фінансових коефіцієнтів і показників, які будуть використовуватися для оцінки. Це можуть бути коефіцієнти ліквідності, рентабельності, оборотності активів тощо.
2. Стандартизація даних: Перетворення обраних показників до безрозмірних величин для забезпечення порівнянності.
3. Розрахунок відстаней: Обчислення відстаней між показниками окремих підприємств та еталонними значеннями (еталоном може бути підприємство з ідеальними значеннями показників).
4. Розрахунок інтегрального показника: Обчислення комплексного показника фінансової стійкості шляхом агрегування відстаней від еталону.

Основна мета цього підходу – це об'єктивна та всебічна оцінка фінансової стійкості підприємства. Він приймає високі значення при великих значеннях стимуляторів і низькі – при малих.

Метод таксономії є потужним інструментом для комплексної оцінки фінансової стійкості підприємства. Він дозволяє враховувати багато аспектів фінансової діяльності, проте вимагає значних зусиль для розрахунків та інтерпретації результатів.

Переваги цього методу - комплексність, об'єктивність та гнучкість. Використання математичних методів для стандартизації та розрахунку відстаней забезпечує високу об'єктивність оцінок. А також метод дозволяє включати різні показники залежно від специфіки діяльності підприємства [41].

Недоліками ж є складність у розрахунках, залежність від вибору показників. Результати інтегральної оцінки можуть суттєво змінюватися в залежності від вибору показників і методів стандартизації.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства протягом певного періоду методом таксономії можна об'єднати значення різних показників, що відображають фінансову стійкість підприємства за кілька років, і обчислити таксономічний показник розвитку. До таких показників належать всі показники фінансової стійкості, а також коефіцієнти рентабельності, ліквідності, коефіцієнти фінансового ризику, автономії і інші.

Значення таксономічного коефіцієнта розвитку, що отримані, відображають тенденцію змін у фінансовій стійкості підприємства за кілька періодів.

Застосування запропонованої методики оцінки та прогнозування фінансової стійкості дозволяє отримати аналітичні результати, які мають практичну цінність для вирішення питань фінансової стійкості підприємства та розробки ефективних заходів для її підвищення.

На основі даного методу обчислимо таксономічний показник підприємства ТОВ «Ласунка» за період 2019-2023 рр (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Дані для розрахунку таксономічного показника оцінки фінансового стану ТОВ «Ласунка»

Рік	Кавт	Кмвк	Кззвок	Кфс	Кпз	Кзп	Z1	Z2	Z3	Z4	Z5	Z6	G
2019	0,78	0,55	3,21	2,47	0,08	3,47	1,02	0,96	1,49	0,99	0,71	0,99	1,03
2020	0,80	0,54	2,68	2,64	0,05	3,64	1,05	0,93	1,24	1,06	0,45	1,04	0,96
2021	0,69	0,45	1,25	1,45	0,07	2,45	0,90	0,79	0,58	0,58	0,63	0,70	0,70
2022	0,75	0,63	1,57	2,47	0,19	3,47	0,98	1,09	0,73	0,99	1,70	0,99	1,08
2023	0,80	0,70	2,07	3,48	0,17	4,48	1,05	1,22	0,96	1,39	1,52	1,28	1,24
Разом	0,76	0,57	2,16	2,50	0,11	3,50							

Джерело: сформовано автором на основі [27]

- Кавт – коефіцієнт автономії,
- Кмвк – коефіцієнт маневреності власного капіталу,
- Кззвок – коефіцієнт забезпеченості запасами власними оборотними коштами,
- Кфс – коефіцієнт фінансової стійкості,
- Кпз – коефіцієнт платоспроможності.

Оцінка цього показника здійснювалась шляхом порівняння показників фінансової стійкості кожного року з середнім значенням по роках.

Якщо показник зведеної оцінки (G) більше 1, то це означає що в даному періоді інтегральна оцінка фінансової стійкості вище середнього значення, а де менший 1 – нижче.

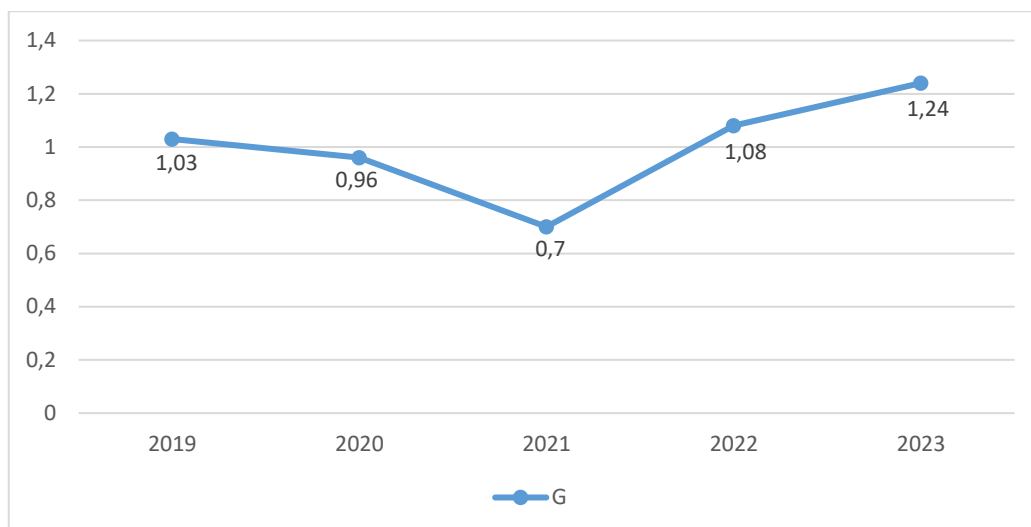

Рисунок 3.1 – Динаміка таксономічного показника оцінки фінансового стану ТОВ «Ласунка»

Джерело: сформовано автором

З 2019 по 2023 рр. були помітні значні коливання рівня фінансової стійкості (рис. 3.1). Найгірший показник був у 2021 році ($G = 0.70$), тоді як найкращий показник було досягнуто в 2023 році ($G = 1.24$). Таким чином, компанія ТОВ «Ласунка» все ж таки змогла покращити свої фінансові результати і відновити стійкість підприємства.

Враховуюче вищесказане, можна зробити висновок, що компанія "Ласунка" має потенціал до відновлення та зростання, якщо продовжуватиме слідувати стратегіям, які сприяли покращенню її фінансової стійкості в останні роки.

Отже, інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства розширює економічний зміст цього поняття, дозволяючи характеризувати здатність підприємства відновлювати рівновагу, підтримувати її параметри та переходити на новий етап розвитку в умовах непередбачуваних змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

3.3 Напрями удосконалення фінансової стійкості

Заходи підвищення фінансової стійкості підприємства можуть включати різні стратегічні, фінансові, операційні та управлінські дії. Основні з них [42-44]:

1. Оптимізація структури капіталу:

- Зниження частки короткострокових зобов'язань у загальній структурі боргу.
- Підвищення частки власного капіталу за рахунок реінвестування прибутку або додаткової емісії акцій.

2. Управління витратами:

- Скорочення витрат на виробництво та операційну діяльність.
- Впровадження систем контролю та обліку витрат для підвищення ефективності.

3. Підвищення ліквідності:

- Збільшення обсягів грошових коштів та їх еквівалентів.
- Скорочення дебіторської заборгованості шляхом оптимізації умов розрахунків із клієнтами.

4. Диверсифікація джерел фінансування:

- Залучення альтернативних джерел фінансування, таких як банківські кредити, лізинг, венчурний капітал.
- Пошук стратегічних інвесторів або партнерів.

5. Оптимізація управління оборотним капіталом:

- Впровадження ефективних методів управління запасами для уникнення надлишків або дефіциту.
- Поліпшення умов розрахунків з постачальниками та клієнтами.

6. Підвищення рентабельності:

- Впровадження нових технологій та модернізація виробничих процесів для підвищення продуктивності.

- Збільшення асортименту продукції та вихід на нові ринки збуту.

7. Управління ризиками:

- Створення резервних фондів для покриття можливих збитків.
- Використання інструментів хеджування для захисту від коливань цін на сировину та валютних курсів.

8. Покращення корпоративного управління:

- Впровадження системи внутрішнього контролю та аудиту.
- Забезпечення прозорості фінансової звітності та покращення комунікації з інвесторами.

9. Підвищення кваліфікації персоналу:

- Організація навчання та підвищення кваліфікації працівників.
- Залучення досвідчених фахівців у фінансовий та управлінський відділи.

10. Проведення регулярного аналізу та моніторингу фінансового стану:

- Впровадження системи регулярного моніторингу фінансових показників.
- Використання сучасних аналітичних інструментів для прогнозування та оцінки фінансової стійкості.

Впровадження цих заходів допоможе підприємству зміцнити свою фінансову стійкість і забезпечити стабільний розвиток навіть в умовах економічної нестабільності.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що фінансова стійкість підприємства є комплексним поняттям, що визначається взаємозв'язком і взаємовпливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Дослідження показало, що основними внутрішніми факторами, які впливають на фінансову стійкість, є операційно-організаційні, виробничі, інвестиційні та фінансові. Серед зовнішніх факторів можна виокремити ринкові, економічні, політичні, технологічні, соціальні і інші.

У ході роботи були також визначені основні показники для оцінки фінансової стійкості підприємства, такі як показники автономії, ліквідності, маневреності власного капіталу, платоспроможності, стійкості, ризику і інші. А також механізми та методи управління рівнем фінансового стану компанії.

За результатами показників фінансової стійкості підприємства ТОВ "Ласунка" за період 2019-2023 рр., можна зробити висновки, що за даний період компанія показала позитивну динаміку фінансової стійкості. Більшість фінансових коефіцієнтів перевищують рекомендовані значення, що свідчить про зміцнення позицій компанії на ринку.

Окрім того, був помітний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів. Серед зовнішніх факторів основними є економічна нестабільність через пандемію COVID-19 та військовий конфлікт, а також зміни в регуляторному середовищі.

Одним із ключових результатів дослідження стала розробка моделі ефективності управління підприємства, яка впливає на фінансовий стан компанії, за допомогою кореляційно-регресійного аналізу. На основі проведеного аналізу було встановлено, що ключовими факторами, що впливають на фінансову стійкість ТОВ "Ласунка", є матеріальні витрати та витрати на збут. Результати регресійного аналізу продемонстрували, що збільшення цих витрат має значний вплив на чистий прибуток

підприємства, що, в свою чергу, впливає на загальний рівень його фінансової стійкості.

Таксономічний метод дозволив порівняти комплексну оцінку фінансової стійкості підприємства в різні роки, що дало можливість ідентифікувати періоди з кращою та гіршою фінансовою стійкістю. Найвищий показник зведеної оцінки був досягнутий у 2023 році, що свідчить про покращення фінансового стану підприємства за останній рік.

Інтегральна оцінка виявилась ефективним методом для дослідження фінансової стійкості підприємства завдяки її комплексності, уніфікації різних фінансових показників в єдиний індекс, гнучкості та зменшенню суб'єктивності. Вона дозволяє об'єктивно та точно оцінити фінансовий стан підприємства, порівнювати його в динаміці та між іншими підприємствами, а також стимулює до покращення слабких місць фінансової діяльності. Простота використання та адаптивність до змін роблять цей метод доступним і ефективним інструментом для стратегічного управління фінансовими ресурсами.

На основі отриманих результатів було розроблено низку рекомендацій для підвищення фінансової стійкості ТОВ "Ласунка", зокрема, оптимізація матеріальних витрат, підвищення ефективності витрат на збут, а також впровадження заходів щодо покращення управління оборотними коштами.

Впровадження запропонованих заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства та забезпечить його стабільний розвиток навіть за умов економічної нестабільності.

Таким чином, моделювання фінансової стійкості є важливим інструментом для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень, що дозволяє підприємству адаптуватися до змін зовнішнього середовища та зберігати конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Малюга Л. М. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник Донецького національного університету*, 2015. Випуск 1. С. 233-236.
2. Алексеенко Н.В. Управління сталим розвитком промислових підприємств. *Економіка і організація управління*, 2009. Випуск 2(6). С. 50–60.
3. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств: підручник. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 152 с.
4. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2011. 281 с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. - 2-ге видан., випр. і доп. К., 2005. 662 с.
6. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості підприємства: монографія. Вінниця: Вид-во «Універсум», 2009. 155 с.
7. Мамонтова Н.А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення: Автореф. Дис. к.е.н/ Інститут економічного прогнозування НАН України. К.: Науковий світ, 2001. 16 с.
8. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 338 с.
9. Оспіщев В. І., Нагорна І. В. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість підприємств. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*, 2009. № 2. С. 218-223.
10. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмежицька Н.Ю. Фінансовий аналіз : Навч. посібн. К. : Вид-во КНЕУ, 2005. 592 с.
11. Павловська О.В. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посіб. для самоствивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2002. 388 с.
12. Русіна Ю.О., Полозук Ю.В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, 2015. № 2. С. 91-94.

- 13.Писаревський І.М., Тищенко О.М., Покоłodна М.М., Петрова Н.Б. Стратегічний менеджмент: підручник. К. : ХНАМГ, 2009. 64-67 с.
- 14.Цеслів О. В., Ясковець В. О. Моделювання та оцінка фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*, 2022. Вип. 79. С.217–224.
- 15.Гайдар С. М. Коефіцієнтний підхід до оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі. *Торгівля і ринок : зб. наук. праць*, 2009. №27. С. 443-449.
- 16.Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
- 17.Сосновська О.О. Механізм оцінки фінансової стійкості підприємства. *Економіка: теорія та практика*. 2015. № 2. С. 60-66.
18. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
- 19.Бедринець М.Д., Довгань Л.П., Ліснічук О.А. Фінансова діагностика: навчальний посібник. Ірпінь : УДФСУ, 2021. 298 с.
20. Козлова О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. *Науковий журнал «Молодий вчений»*, 2017. № 10 (50). С. 914-917.
- 21.Мішенін Є. В., Балацький Є. О. Економіка підприємства : навчальний посібник. Харків : Диса Плюс, 2016. 160 с.
- 22.Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навчальний посібник. К : Центр учбової літератури, 2010. 299 с.
- 23.Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 11.05.2000 р. № 1707-III, від 08.06.2000 р. № 1807-III, від 22.06.2000 р. № 1829-III) // режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>
- 24.Інформація про фірму ТОВ «Ласунка» - *You Control*. URL:https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/24440838/
- 25.«Ласунка» Офіційний сайт виробника морозива в Україні. *Lasunka.com*. URL: <https://lasunka.com/>
- 26.Топ-20 кращих брендів морозива – *Ukrainian Business Award*. URL: <https://uba.top/icecream/>

- 27.ТОВ"ЛАСУНКА" - фінансова звітність за 2023 рік - clarity project. *Clarity Project*. URL: https://clarity-project.info/edr/24440838/finances?current_year=2023
- 28.Опендатабот. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/c/24440838>
- 29.КВЕД 10.52 Виробництво морозива. *Опендатабот*. URL: <https://opendatabot.ua/c/kved/C/10.52?offset=0>
- 30.АТ "ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД" - фінансова звітність за 2023 рік - clarity project. *Clarity Project*. URL: https://clarity-project.info/edr/00182863/finances?current_year=2023
- 31.Navarro Daniel. Learning Statistics with r, 2013. P.613.
- 32.Prabhanjan N.T., Suresh Ramaiah, Manjunath B.G. A Course in Statistics with r. 2016, P.696.
- 33.Кофанов О. Є., Солнцев С. О., Зозульов О. В. Програмування із використанням R у статистичних та маркетингових дослідженнях: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 204 с.
34. Hyndman R.J., Athanasopoulos G. Forecasting: principles and practice, 2021. №3.
35. Є.І. Масленніков. Механізм управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. №1.
- 36.Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи. Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України. 2010. №10 . С.276-279.
- 37.Кучмей О.В. Моделювання ймовірності банкрутства. *Ефективна економіка*, 2017. №11.
- 38.Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : Навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 554 с.
- 39.Сарапіна О.А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Економічні науки, 2013. Вип. 1. С. 96-99
- 40.Маляр Ю.М., Рубан Т.Є. Удосконалення оцінки фінансового стану підприємства на основі використання інтегрального показника. *Наукові праці ДонНТУ*. 2004. № 82. С. 189–195.

- 41.Школьник І. О., Діденко І. В., Гавришенко О. С. Таксонометричний підхід в оцінюванні фінансової стійкості підприємств цукрової галузі. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5. С. 358-366.
- 42.Бойко А.О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. *Економічні науки*. 2010. № 7 (25). С. 11–14.
- 43.Потій В.З. Журавльова О.Є. Економічна сутність фінансової стійкості страхових компаній та особливості її визначення. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 4. С. 20–23.
- 44.Балицька М.В. Роль фінансової стійкості страхових компаній у забезпеченні фінансової стабільності економіки країни. *Економіка та держава*. 2016. № 9. С. 89–92.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан, тис. грн) ТОВ «Ласунка»

Актив						
Назва рядка	Код рядка	2019	2020	2021	2022	2023
I. Необоротні активи	1000	343	539	477	320	3940
Нематеріальні активи						
первісна вартість	1001	3572	3584	3 821	3821	8805
накопичена амортизація	1002	2229	3045	3 344	3501	4865
Незавершені капітальні інвестиції	1005	25585	38380	101 067	8855	79223
Основні засоби	1010	119305	134044	109 218	84785	59371
первісна вартість	1011	352976	430785	365 746	492979	513530
знос	1012	233671	296741	256 528	408194	454159
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0	0	0
знос	1017	0	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	121233	172963	210 762	93960	142534
II. Оборотні активи	1100	57541	131373	327 677	429760	367653
Запаси						
Виробничі запаси	1101	29774	110946	276 429	397118	328142

Продовження таблиці А.1

Незавершене виробництво	1102	15423	21374	27 680	12337	2601
Готова продукція	1103	2866	4424	9 025	14199	15626
Товари	1104	14013	15982	14 543	6106	21284
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	207426	170216	223 898	175741	190076
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0	0	0	0
з бюджетом	1135	20410	28945	49 967	21389	21231
у тому числі з податку на прибуток	1136	952	1615	4 026	3225	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	31 347	41359	32 366	13234	65515
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0	227876	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	93980	114070	59 334	0	425374
Готівка	1166	0	0	0	0	0
Рахунки в банках	1167	93980	114070	59 334	227876	425374
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	1272	286	196	3986	83
Усього за розділом II	1195	421988	486237	693 438	871986	1 069 932
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0
Баланс	1300	543221	659200	904 200	965946	1 212 466
Пасив						
Назва рядка	Код рядка	2019	2020	2021	2022	2023

Продовження таблиці А.1

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	238500	288 500	288 500	288 500	288500
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0	60 000	60000
Емісійний дохід	1411	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	183090	237 197	332 950	422 778	555924
Неоплачений капітал	1425	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1495	421590	525 697	621 450	771 278	904424
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0	0	0
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0	0	0

Продовження таблиці А.1

III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	9821	0	25 000	30 000	30000
Векселі видані	1605	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0	0	0
товари, роботи, послуги	1615	87 331	109 208	98 183	52 088	121 085
розрахунками з бюджетом	1620	699	699	712	363	1 884
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0	0	1 326
розрахунками зі страхування	1625	747	747	896	664	846
розрахунками з оплати праці	1630	2 639	2 639	2 930	1 626	2 257
за одержаними авансами	1635	0	0	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	3 028	3 024			0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	16 064	17 186	155 029	109 927	181 970
Усього за розділом III	1695	121 631	133 503	282 750	194 668	308 042
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0	0
Баланс	1900	543 221	659 200	904 200	965 946	1 212 466

Джерело: сформовано автором на основі [27]

Таблиця Б.1 – Звіт про фінансові результати (тис. грн) ТОВ «Ласунка»

Назва рядка	Код рядка	2019	2020	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 319 132	1 348 773	1 443 387	1 302 311	2 001 783
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	0	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0	0	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	959 836	923 049	924 041	855 176	1 335 550
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0	0	0	0
Валовий: прибуток	2090	359 296	425 724	519 346	447 135	666 233
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	16 424	39 919	14 401	64 327	38 466
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0	0	0

Продовження таблиці Б.1

Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	0	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	45 018	45 162	36 279	31 997	44 144
Витрати на збут	2150	201 555	258 105	338 917	323 697	433 592
Інші операційні витрати	2180	24 254	31 936	39 528	43 579	48 302
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	0	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	104 893	130 440	119 023	112 189	178 661
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 989	2 170	831	3 693	3 882
Інші доходи	2240	0	18	0	33	32
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0	0	0
Фінансові витрати	2250	7 297	5 800	2 780	6 270	7 026
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0	0	0	0
Інші витрати	2270	0	0	250		0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	100 585	126 828	116 824	109 645	175 549
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-18 354	-22 721	-21 071	-19 817	-31 708
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	82 231	104 107	95 753	89 828	143 841

Джерело: сформовано автором на основі [27]

Таблиця В.1 – Елементи операційних витрат (тис. грн) ТОВ «Ласунка»

Назва рядка	Код рядка	2019	2020	2021	2022	2023
Матеріальні затрати	2500	777 974	689 513	680 135	658 390	1 044 421
Витрати на оплату праці	2505	93 743	80 978	78 967	64 180	77 803
Відрахування на соціальні заходи	2510	19 023	16 236	16 621	13 504	15 548
Амортизація	2515	54 313	64 167	91 594	152 530	47 968
Інші операційні витрати	2520	208 459	247 003	323 312	259 646	459 941
Разом	2550	1 153 512	1 097 897	1 190 629	1 148 250	1 645 681

Джерело: сформовано автором на основі [27]